

MESTNA KNJIŽNICA LJUBLJANA

Norma Gruden

**VPLIV BRALNIH SKUPIN NA BRALNO KULTURO,
PRIMER MESTNE KNJIŽNICE LJUBLJANA**

Pisna naloga za bibliotekarski izpit

Ljubljana, 2024

Ključna dokumentacijska informacija

Ime in PRIIMEK: Norma GRUDEN

Naslov pisne naloge: Vpliv bralnih skupin na bralno kulturo, primer Mestne knjižnice Ljubljana

Kraj: Ljubljana

Leto: 2024

Št. strani: 39

Št. slik: 30

Št. preglednic: 0

Št. prilog: 4

Št. strani prilog: 10

Št. referenc: 32

Strokovno usposabljanje za bibliotekarski izpit je potekalo v: Mestna knjižnica Ljubljana

Mentor v času strokovnega usposabljanja: Andreja Vovk Iskrič, Mestna knjižnica Ljubljana

UDK: 027: 028:061.2(043)(0.034.2)

Ključne besede: splošne knjižnice, branje, bralne skupine, bralna kultura, bralne navade

Izveček: Naloga na teoretični podlagi prikaže delovanje bralnih skupin, ki delujejo v Mestni knjižnici Ljubljana, in njihov vpliv na bralne navade udeležencev ter moderatorjev. Raziskavo smo izvedli preko dveh anketnih vprašalnikov, enega za udeležence in enega za moderatorje bralnih skupin. V raziskavo je bilo vključenih devet bralnih skupin. Rezultati raziskave so razdeljeni na tri dele. Prvi del opisuje vpliv bralnih skupin na udeležence, drugi del vpliv bralnih skupin na moderatorje, tretji del pa predstavlja primerjavo vpliva na ti dve skupini anketirancev. Na podlagi raziskave se je izkazalo, da imajo bralne skupine pozitiven vpliv na bralne navade tako udeležencev kot moderatorjev. Odkar udeleženci obiskujejo eno ali več bralnih skupin, letno preberejo večje število knjig, moderatorji pa branju namenijo več časa. Bralne skupine sicer nimajo vpliva na pridobivanje novih članov knjižnice, povečujejo pa branje in izposajo knjig pri že obstoječih članih, ki bralne skupine obiskujejo. Moderatorjem je promocija kakovostne literature izjemnega pomena, kar se ujema s smernicami za bralne skupine, ki jih je pripravil Center za promocijo branja odraslih. Razvoj in sprememba bralnih navad udeležencev jim nista prioriteta, vendar do teh sprememb kljub temu pride.

KAZALO

1	UVOD	1
2	BRALNA KULTURA	3
3	BRALNE SKUPINE	4
3.1	VPLIV BRALNIH SKUPIN NA NJIHOVE UDELEŽENCE	5
3.2	IZBIRA GRADIVA ZA BRALNE SKUPINE.....	7
3.3	BRALNE SKUPINE V MKL.....	9
4	RAZISKAVA.....	11
4.1	ANKETA IN ANKETIRANCI	11
4.2.	REZULTATI RAZISKAVE.....	12
4.2.1	Udeleženci.....	12
4.2.2	Moderatorji.....	22
4.2.3.	Primerjava odgovorov udeležencev in moderatorjev.....	28
5	RAZPRAVA	32
6	ZAKLJUČEK.....	35
7	NAVEDENI VIRI IN LITERATURA.....	36
PRILOGA 1: Anketa za udeležence bralnih skupin		I
PRILOGA 2: Anketa za moderatorje bralnih skupin.....		V
PRILOGA 3: Vprašalnik za vodjo Centra za promocijo branja odraslih, Tatjana Pristolič.....		VIII
PRILOGA 4: Seznam bralnih skupin v Mestni knjižnici Ljubljana		IX

KAZALO SLIK

Slika 1:	Povprečno število prebranih knjig na leto s strani udeležencev	13
Slika 2:	Razlogi udeležencev za pridružitve bralni skupini	14
Slika 3:	Ujemanje predpisanega gradiva na bralni skupini s predhodnimi bralnimi navadami udeležencev.....	14
Slika 4:	Mnenje udeležencev, ali bralne skupine vplivajo na njihove bralne navade	15
Slika 5:	Spremembe bralnih navad udeležencev, odkar obiskujejo bralno skupino	16
Slika 6:	Kriteriji kakovostne literature po mnenju udeležencev	17
Slika 7:	Mnenje udeležencev, ali bralna skupina vpliva na njihovo branje različnih žanrov.....	18
Slika 8:	Žanri, ki so jih udeleženci začeli brati po obiskovanju.....	18
Slika 9:	Člani MKL	19
Slika 10:	Spremembe v izposoji gradiva s strani udeležencev pred in po začetku obiskovanja bralne skupin.....	19
Slika 11:	Mnenje udeležencev o vplivu bralne skupine k bralni motivaciji.....	20
Slika 12:	Zakaj bralne skupine udeležence motivirajo k branju.....	20
Slika 13:	Poznavanje predpisanega gradiva s strani udeležencev	21
Slika 14:	Pogostost branja predpisanega gradiva s strani udeležencev v celoti	21
Slika 15:	Razlogi moderatorjev za moderiranje bralne skupine.....	22

Slika 16: Sprememba v številu prebranih knjig moderatorjev pred in po moderiranju bralne skupine	23
Slika 17: Spremembe v bralnih navadah moderatorjev zaradi moderiranja bralne skupine	24
Slika 18: Kako so se bralne navade moderatorjev spremenile, odkar moderirajo bralno skupino.....	24
Slika 19: Mnenje moderatorjev o vplivu bralne skupine na njihovo branje različnih žanrov	25
Slika 20: Spremembe v branju žanrov med udeleženci	25
Slika 21: Razlogi moderatorjev za moderiranje bralne skupine.....	26
Slika 22: Odločanje moderatorjev o izbiri gradiva za bralno skupino	26
Slika 23: Izbira gradiva moderatorjev za bralne skupine	27
Slika 24: Ocenjevanje kakovosti literature s strani moderatorjev	28
Slika 25: Število prebranih knjig na leto pred in po začetku obiskovanja/moderiranja bralne skupine: primerjava udeležencev in moderatorjev	29
Slika 26: Spremembe bralnih navad zaradi obiskovanja/moderiranja bralne skupine: primerjava udeležencev in moderatorjev.....	29
Slika 27: Spremembe bralnih navad zaradi obiskovanja/moderiranja bralne skupine: primerjava udeležencev in moderatorjev na primerih	30
Slika 28: Ocenjevanje kakovosti literature: primerjava udeležencev in moderatorjev	31
Slika 29: Vpliv bralnih skupin na branje različnih žanrov	32
Slika 30: Žanri, ki so jih udeleženci in moderatorji začeli brati, odkar obiskujejo/moderirajo bralne skupine: primerjava	32

1 UVOD

Mestna knjižnica Ljubljana (v nadaljevanju MKL) aktivno uresničuje svoje poslanstvo spodbujanja bralne kulture in različnih oblik pismenosti. To počne tudi z organizacijo raznolikih bralnih skupin. Te omogočajo redno in premišljeno branje in konstruktivno razpravo o prebranem gradivu, kar lahko pomembno prispeva k dvigu ravni bralne aktivnosti med posamezniki. Poleg tega prispevajo k razvoju bralne kulture, oblikovanju bralnih navad in spodbujanju kontinuiranega učenja skozi življenje, obenem pa predstavljajo učinkovito orodje za promocijo knjižničnega gradiva. Bralne navade so ključnega pomena za razvoj jezikovnih veščin in obogatitev besednega zaklada ter lahko prispevajo k intelektualnemu napredku posameznika. Bralne skupine so pomembne tudi zato, ker ne le spodbujajo branje, temveč tudi omogočajo skupinsko diskusijo in izmenjavo različnih interpretacij ter pogledov na prebrano gradivo, kar lahko obogati razumevanje literature in spodbudi željo po rednem branju.

V naši raziskavi smo se osredotočili na bralne skupine, ki potekajo v MKL, ter njihovemu vplivu na bralne navade tako moderatorjev kot tudi udeležencev. MKL je največja slovenska splošna knjižnica, ki deluje prek svoje razvejane knjižnične mreže. Ta mreža obsega pet knjižnic mestnih območij, in sicer osrednjo Knjižnico Otona Župančiča s krajevno knjižnico Knjižnico Rog, Knjižnico Bežigrad s krajevnimi knjižnicami Knjižnico Črnuče, Knjižnico Dr. France Škerl, Knjižnico Glinškova ploščad, Knjižnico Jurij Vega in Knjižnico Savsko naselje, Knjižnico Jožeta Mazovca s krajevnimi knjižnicami Knjižnico Fužine, Knjižnico Jarše, Knjižnico Polje, Knjižnico Zadvor in Knjižnico Zalog, Knjižnico Prežihov Voranc s krajevnimi knjižnicami Knjižnico Brezovica, Knjižnico Dobrova, Knjižnico Frana Levstika, Knjižnico Grba, Knjižnico Horjul, Knjižnico Ig, Knjižnico Podpeč, Knjižnico Rudnik in Knjižnico Škofljica ter Knjižnico Šiška s krajevnimi knjižnicami Knjižnico Gameljne, Knjižnico Šentvid in Knjižnico Vodice. Poleg tega v MKL delujeta tudi Slovanska knjižnica in Potujoča knjižnica s 47 postajališči bibliobusa.

MKL kot osrednja območna knjižnica za Osrednjeslovensko knjižnično regijo izvaja naloge območnosti za osem splošnih knjižnic, in sicer za Knjižnico Domžale, Knjižnico Litija, Knjižnico Franceta Balantiča Kamnik, Knjižnico Logatec, Mestno knjižnico Grosuplje, Cankarjevo knjižnico Vrhnika, Knjižnico Jožeta Udoviča Cerknica in Knjižnico Medvode.

Naša raziskava je osredotočena na tri ključna področja: moderatorje bralnih skupin, udeležence bralnih skupin in uporabljeno gradivo na teh skupinah. Vprašanja za moderatorje so se nanašala na izbor gradiva za bralne skupine in morebitne vplive, ki jih ima vodenje bralnih skupin na moderatorje. Vprašanja za udeležence pa so bila usmerjena predvsem na spreminjanje njihovih bralnih navad, odkar obiskujejo bralne skupine. Del vprašanj se je nanašal tudi na njihovo odločitev o izbiri bralne skupine. Vprašalnika za moderatorje in udeležence sta vključevala tudi vprašanja o kakovosti izbranega gradiva ter o prepoznavnosti in branosti izbrane literature med udeleženci bralnih skupin. Preverili smo tudi, ali v MKL obstajajo smernice za delovanje bralnih skupin in ali je delovanje skupin usklajeno z morebitnimi smernicami.

V Mestni knjižnici Ljubljana deluje 21 bralnih skupin, vendar smo zaradi časovne omejenosti raziskavo izvedli samo znotraj bralnih skupin, ki so se sestale v mesecu februarju.

V okviru raziskave smo zastavili naslednje štiri hipoteze:

1. Obiskovanje bralnih skupin spreminja bralne navade udeležencev in voditeljev bralnih skupin.
2. Voditelji bralnih skupin z izborom gradiva na podlagi lastnih bralnih navad vplivajo na bralne navade udeležencev.
3. Ljudje izbirajo bralne skupine zaradi želje po razvijanju in spreminjanju bralnih navad.
4. Moderatorji pri izbiri gradiva sledijo smernicam za izbor kakovostnega gradiva.

Raziskavo smo izvedli z uporabo anketne metode. Pripravili smo ločena anketna vprašalnika, za obiskovalce in moderatorje bralnih skupin. Tako za moderatorje kot za udeležence smo pripravili pisni in spletni vprašalnik. Uporaba pisnega in spletnega vprašalnika je omogočila lažjo analizo pridobljenih podatkov, saj je bil tako del podatkov že digitaliziran. Hkrati smo s tem omogočili reševanje ankete tudi tistim udeležencem bralnih skupin, ki nimajo znanja ali želje izpolnjevati spletnih ankete. Anketni vprašalnik je zajemal zaprti tip vprašanj, z izjemo zadnjega vprašanja, kjer so anketiranci lahko prosto dopisali kakršenkoli komentar ali mnenje, ki ga imajo o vplivu bralnih skupin. Vprašanja, ki so relevantna za obe skupini anketirancev, so se v obeh anketah ponovila, nekaj vprašanj pa se je razlikovalo. V anketnem vprašalniku za moderatorje bralnih skupin so vprašanja obravnavala tudi izbrano gradivo, medtem ko so se nekatera vprašanja za udeležence osredotočila na njihov pristop pri izbiri bralne skupine. Različna anketna vprašalnika za moderatorje in udeležence bralnih skupin sta zagotovila celovitejše razumevanje dinamike bralnih skupin.

Opravili smo tudi polstrukturiran intervju z vodjo Centra za promocijo branja odraslih v MKL, Tatjano Pristolič, saj smo želeli pridobiti dodatne informacije glede delovanja bralnih skupin in morebitnih načrtov za njihov razvoj v prihodnosti.

Analizo raziskovalnih podatkov in predstavitev rezultatov smo izvedli s kvantitativnim pristopom, uporabili smo grafične in tekstovne prikaze. Pisne odgovore smo vnesli v spletni anketni vprašalnik, ki omogoča analizo preko grafov. Ta način nam je olajšal analizo večjega števila izpolnjenih vprašalnikov. Iz zbranih podatkov smo izdelali grafikone in jih pisno opisali. Skozi rezultate raziskave smo preverili dejanski vpliv bralnih skupin, kot je predstavljen v teoretičnem delu. Skozi polstrukturiran intervju pa smo lahko ugotavljali, v kolikšni meri bralne skupine sledijo smernicam za bralne skupine Centra za promocijo branja.

Raziskava na ta način osvetli pomembne vidike delovanja bralnih skupin in njihov prispevek k razvoju bralne kulture, oblikovanju bralnih navad ter promociji knjižničnega gradiva.

2 BRALNA KULTURA

Bralna kultura je odnos posameznika in družbe do knjige kot medija in branja kot procesa. Je splet pojmovanj, vrednot, norm in sporočil v zvezi z branjem, ki so prisotni v družbi in katerih namen je spodbujanje branja in izboljševanje odnosa do branja tako v učnih situacijah kot tudi v vsakdanjem življenju. Bralno kulturo oblikuje celotna družba, v katero so neločljivo vpeti in medsebojno povezani tudi javni izobraževalni in knjižnični sistemi (Haramija in Vilar, 2017).

Bralna kultura je povezana s pomenom, ki ga ljudje pripisujejo branju in knjigam na splošno, ter vlogo, ki jo imajo branje in knjige na razvoj posameznika. Ta prepričanja in vrednote so nato podlaga za oblikovanje stališč, pričakovanj, predsodkov, stereotipov in navad ljudi do branja in knjig. Vse to pa vpliva na interes in bralno vedenje ljudi, ki se kaže v pogostosti in dolžini branja, pristočnem branju, količini prebranih knjig, obiskovanju knjižnic, v številu izposojenih in kupljenih knjig in tako dalje (Pečjak, 2021). Bralce po količini prebranih knjig delimo na redne bralce, ki berejo vsaj enkrat do trikrat mesečno in so prebrali več kot 10 knjig v slovenščini v zadnjih 12 mesecih, ki niso vezane na delo ali študij, pogoste bralce, ki berejo vsaj enkrat do trikrat mesečno, a so prebrali največ do 10 knjig v slovenščini v zadnjih 12 mesecih, ki niso vezane na delo ali študij, občasne bralce, ki berejo redkeje kot vsaj enkrat mesečno in so prebrali do 10 knjig v slovenščini v zadnjih 12 mesecih, ki niso vezane na delo

ali študij, ter nebralce, ki ne sodijo v nobenega od zgornjih treh segmentov (Rupar, 2019). Po drugi strani lahko bralno kulturo povezujemo z znanjem, bolj natančno z obvladovanjem vseh vrst branja, zanimanjem za različne literarne zvrsti in njihovo poznavanje (Kanič idr., 2009).

Z bralno kulturo so tesno povezane bralne navade. Mlakar (2005) bralne navade razlaga kot pojav, ki opredeljuje in sooblikuje odnos ljudi do branja in bralne kulture.

Med številnimi nalogami splošnih knjižnic je med pomembnejšimi spodbujanje bralne kulture in bralne pismenosti med vsemi starostnimi skupinami, torej med otroki, mladostniki in odraslimi. Knjižnice v ta namen načrtujejo in izvajajo raznolike dejavnosti, ki se osredotočajo na različna področja bralne kulture. Med te dejavnosti sodi tudi organizacija bralnih skupin, ki služijo tudi kot podpora izmenjavanju mnenj o bralni izkušnji (Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice, 2019).

3 BRALNE SKUPINE

Organizirana srečanja skupine, kjer se člani srečujejo, da bi se pogovarjali o knjigah, Dictionary for library and information science (Reitz, 2004) opredeljuje s pojmom bralne skupine. Tovrstna srečanja lahko zasledimo tudi pod imeni knjižni klub, bralni klub, bralna skupina, bralni krožek, knjižni krožek in podobno. Pri menjavi uporabe teh izrazov moramo biti pozorni, saj ima na primer izraz knjižni klub lahko tudi drugačen pomen kot bralna skupina. Cambridge advanced learner's dictionary (2005) definira izraz bralni klub kot skupino ljudi, ki se redno srečujejo in pogovarjajo o knjigi, ki so jo vsi prebrali, po drugi strani pa Dictionary for library and information science (Reitz, 2004) opredeljuje knjižni klub kot tržno dejavnost, v okviru katere se naročnikom po pošti prodaja nove knjige in naslove. To se popolnoma razlikuje od pomena bralne skupine, ki ga uporabljamo kot predmet obravnave v nalogi. Slovenski bibliotekarski terminološki slovar (Kanič idr., 2009) prav tako opredeljuje knjižne klube kot založniško dejavnost.

MKL bralne skupine opredeljuje kot organizirane skupine odraslih, ki jih družijo zanimanje za branje in knjige ter pogovor o njih (Mestna knjižnica Ljubljana, 2020b). V MKL pri tem poudarijo, da za sodelovanje v bralni skupini ni potrebno, da bi bili člani strokovnjaki na kateremkoli področju, dovolj je, da želijo deliti mnenje o prebrani literaturi (Mestna knjižnica Ljubljana, 2022). Skupna nit vsem bralnim skupinam je pogovor o knjigah, ki so jih prebrali

vsi člani skupine, lahko pa so to tudi knjige na določeno temo ali pa poljubne knjige. Skupine vodi moderator, ki knjigo ali temo na začetku srečanja na kratko predstavi in postavi iztočnice za nadaljnji pogovor (Združenje splošnih knjižnic, b. d.).

Bralne skupine lahko opredeljujemo kot odprte ali zaprte. Odprte bralne skupine lahko udeleženci obiskujejo občasno – glede na to, ali jim je določena knjiga všeč – ali pa prihajajo redno.. Pri zaprtih skupinah pa gre za oblikovane skupine udeležencev, kjer je poudarek na skupinski dinamiki, poznavanju in spoznavanju drug drugega, s čimer hitreje dosežemo občutek varnosti (Medved, 2021).

V nadaljevanju naloge bomo uporabljali izraz bralna skupina, saj je to poimenovanje, ki ga uporablja MKL.

3.1 VPLIV BRALNIH SKUPIN NA NJIHOVE UDELEŽENCE

Bralne skupine lahko vplivajo na bralne navade tistih, ki se jih udeležujejo, ter med njimi vzpostavljajo stike in naveze. V dokumentu Strokovna izhodišča za vrednotenje književnosti za odrasle v splošnih knjižnicah (Mestna knjižnica Ljubljana, 2020b) je zapisano, da se v bralnih skupinah širi pozitiven odnos do branja in tkejo vezi med udeleženci. Spodbujanje druženja in komunikacije je ena glavnih posamičnih dejavnosti knjižnic, ki jo med drugim izvajajo z bralnimi skupinami (Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic za obdobje 2022–2027: izhodišča za oblikovanje dokumenta, 2021). Bralne skupine poleg učenja in bralnega opismenjevanja spodbujajo tudi povezovanje z lokalno skupnostjo ter z drugimi lokalnimi in mednarodnimi skupnostmi bralcev (Duncan, 2014, str. 43). Bralne skupine tako ustvarjajo varen prostor spoštovanja in poslušanja (Medved, 2021).

Pri pogovoru o bralnih navadah pogosto izpostavljamo pomen raznolikega branja. Ta raznolikost lahko zajema na primer avtorje različnih spolov in z različnih koncev sveta (Schucan Bird in Pitman, 2019), lahko pa se nanaša tudi na bolj vsebinsko raznolikost, ki je pogosto povezana z žanrom knjige. Sodelovanje v bralni skupini udeležence spodbuja k branju novih žanrov, bolj poglobljenemu branju, razmišljanju o prebranem ter hkrati spodbuja njihovo vztrajnost pri branju zahtevnejših besedil. Udeleženci se na bralnih skupinah soočajo z različnimi interpretacijami besedil, kar širi njihov pogled (Dee idr., 2017). Podobne rezultate pokaže raziskava *Book clubs: Conversations inspiring community* (Petrich, 2015), ki kažejo na

to, da izmenjava raznolikih mnenj med udeleženci bralnih skupin spodbuja njihovo željo do branja, predvsem, ker so bili deležni raznolikih mnenj o prebranem s strani ostalih udeležencev. Tudi rezultati raziskave *Reading, discussing, and sharing: Creation of a vibrant transnational online learning community through the international book club* (Case idr., 2024) kažejo, da je dve tretjini udeležencev branje izbranega gradiva spodbudilo k raziskovanju idej in vprašanj, o katerih sicer morda ne bi razmišljali. To je razvidno tudi iz raziskave *Reading groups, libraries and communities* (Dee idr., 2017), kjer so udeleženci izrazili, da so skozi udeležbo v bralni skupini, poleg povečanja svojega užitka pri branju ter globljega razmišljanja o prebranem, povečali tudi svojo pripravljenost in vztrajnost pri branju zahtevnega besedila.

Rezultati raziskave *The inner lives of book clubs: A report on who joins them and why, what makes them succeed, and how they resolve problems* (The inner lives of book clubs..., 2019), v katero je bilo vključenih 5.500 ljudi, pokažejo, da večina obiskovalcev bralnih skupin želi brati knjige, ki bodo spodbudile dober pogovor ter jih izzivale ali bile kontroverzne. Močno cenijo, kadar so izpostavljeni knjigam, ki jih sicer sami ne bi prebrali. Statistični podatki o obisku splošnih knjižnic med letoma 2014 in 2019 kažejo, da je število ljudi, ki knjižnico obiščejo vsaj enkrat na mesec, upadlo za 3 % (Blatnik, 2019). Raziskava o akademskih knjižnicah *Book clubs as means of reducing library anxiety* (Lackner idr., 2023) je pokazala, da se skozi vodenje bralnih skupin oblikujejo nova prijateljstva, kar je nekatere udeležence spodbudilo k bolj pogostemu obiskovanju knjižnic. Zmotno pa bi bilo mnenje, da so bralne skupine le izgovor za druženje, saj večina bralnih skupin porabi vsaj 40 minut na vsakem srečanju za razpravo o knjigi, na splošno pa velja, da dlje kot bralna skupine porabi za razpravo o knjigi, bolj so člani veseli (The inner lives of book clubs..., 2019).

Vpliv bralnih skupin lahko občutijo tudi sami moderatorji. Knjižnice in bralne skupine že stoletja ustvarjajo tesen odnos, kjer knjižničarji aktivno sodelujejo in se izobražujejo tudi v bralnih skupinah. Moderatorji bralnih skupin želijo vplivati na svoje udeležence na različne načine, odvisno od narave posamezne bralne skupine in ciljev, ki si jih moderator zada ob ustanovitvi skupine. Zagotovo pa je pomembno, da se moderatorji trudijo povečati zavedanje udeležencev in skupnosti o pomenu kakovostnega branja (T. Pristolič, osebna komunikacija, 6. 3. 2024). Z leti so se v pogovoru z bralci literarnoteoretični interpretaciji teksta vedno bolj pridruževali tudi psihološka interpretacija prebranega, poglobljeno psihološko razumevanje obravnavanega teksta in s tem razumevanje njegovega vpliva na bralca in razumevanje ter

obvladovanje skupinske dinamike, pri moderatorjih pogojene z razumevanjem sebe in drugega (Vurnik Škrabec, 2022).

Obiskovanje bralnih skupin prinaša tudi spremembe pri udeležencih na nepričakovanih področjih. V raziskavi *How an intergenerational book club can prevent cognitive decline in older adults: A pilot study* (Plummer idr., 2023) je bilo ugotovljeno, da so bralne skupine med drugim imele pozitiven vpliv na kognicijo starejših udeležencev, pri nekaterih so se zmanjšale stopnje znakov depresije.

Vpliv bralnih skupin na skupnost je privedel do pogostejšega ustanavljanja tovrstnih skupin tako v šolskih kot splošnih knjižnicah (Ramirez, 2016).

3.2 IZBIRA GRADIVA ZA BRALNE SKUPINE

Moderatorji bralnih skupin morajo pri izbiri gradiva za bralne skupine upoštevati tako svoje preference kot tudi različne bralne navade in okuse udeležencev. Pri tem se srečujejo z različnimi ovirami in vprašanji, kot so dolžina gradiva, popularnost gradiva, zahtevnost gradiva, predvsem pa kakovost gradiva. Kako naj moderatorji torej izbirajo gradivo? Za smernice lahko vzamemo različne raziskave, ki opredeljuje kriterije, katere bralci upoštevajo pri izbiri gradiva.

Raziskava *Richard Judy's book club and 'Canada reads': Readers, books and cultural programming in a digital era* (Renhberg Sedo, 2008) je pokazala, da največ bralcev (85 %) izbere gradivo za branje na podlagi najljubšega avtorja, na drugem mestu (84 %) pa sledijo priporočila prijateljev. Na izbor gradiva v veliki meri vplivajo tudi podelitve knjižnih nagrad (46 %) in pa omemba knjig v revijah (34 %). Nekoliko manjši vpliv imajo na izbor gradiva za branje priporočila bralnih skupin (13 %). Novejša raziskava *The state of the Book Club* (James, 2016), ki jo je izvedla založba Penguin Random House, je pokazala, da ljudje za branje najpogosteje izberejo knjigo poznane avtorja (71 %). Drugi najpogostejši kriterij za izbor knjige je priporočilo prijatelja (67 %), nato pa sledita zanimanje za določeno temo (49 %) in promocija knjige v medijih (47 %). Med letoma 2014 in 2019 je opazen tudi porast vpliva dobrih knjižnih ocen in literarnih nagrad ter poznavanja kakovosti avtorja in/ali prevajalca, najmočnejši vpliv pa ima še zmeraj priporočanje prijateljev in znancev ter pri knjižnični izposoji priporočilo knjižničarja (Blatnik, 2019).

V bralnih skupinah, ki so bile predmet raziskave *Čitateljski klubovi u narodnim knjižnicama velikih hrvatskih gradova* (Duić in Andić, 2019), so rezultati pokazali, da je želja članov eden izmed največjih kriterijev pri izbiri gradiva. Slednji je največkrat naveden kriterij dostopnosti knjig. Kot primer, voditeljica ene od bralnih skupin navaja, da izbira knjige, starejše od dveh let, ker se domneva, da je za nove knjige povpraševanje večje. Med udeleženci jih je največ navedlo, da predlagajo knjige, ki bi bile zanimive za razpravo, omenili so tudi avtentičnost, kultni status ter dobre recenzije knjig.

Izbira knjig narekuje tako užitek pri branju kot tudi spodbuja razvoj bralnih interesov in bralne pismenosti (Mestna knjižnica Ljubljana, 2020b). Moderatorji bralnih skupin morajo poskrbeti za izbiro visokokakovostnega gradiva, saj sta seznanjanje s kakovostnim branjem in priporočanje knjig, ki jih bralci sicer ne bi brali v lastni izbiri, med glavnimi nameni bralnih skupin v knjižnicah (Mestna knjižnica Ljubljana, 2022). Bralne skupine v knjižnicah najpogosteje vodijo knjižničarji. To pripomore k temu, da so njihovi strokovni nasveti v kombinaciji z željami uporabnikov optimalna rešitev za kakovosten izbor knjig (Duić in Andić, 2019). Ključno vprašanje pa ostaja, kaj natančno določa kakovost gradiva?

V dokumentu *Strokovna izhodišča za vrednotenje književnosti za odrasle v splošnih knjižnicah* (Mestna knjižnica Ljubljana, 2020b) so navedene tri ravni vrednotenja gradiva:

1. Vsebina oziroma spoznavna raven: osredotoča se na ponovno osvetlitev vsakdanjih in pogosto spregledanih izkušenj, ki bralca povabi k novemu razmišljanju o svojih doživetjih.
2. »Teza« oziroma etična raven: ta raven obravnava vpliv literature na bralčevo razumevanje samega sebe in sveta okoli sebe. Delo literarnega dela je, da bralca spodbudi k aktivnemu razmisleku o svojih stališčih in doživetjih.
3. Slog in jezik oziroma estetska raven: ta raven se osredotoča na spretno, ustrezno in inovativno uporabo jezikovnih orodij, kar prispeva k estetskemu užitku in bogati bralno izkušnjo.

Pogorelec (2006) opozarja na pogosto zanemarjanje leposlovja v kontekstu razprav o kakovostni literaturi, pri čemer poudarja povezavo med kakovostjo in strokovno literaturo ter osvetljuje percepcijo, ki leposlovju zaradi njegove fikcijske narave v primerjavi s strokovno literaturo pripisuje manjvreden status. Hkrati pa poudarja, da je kakovost povezana tudi z

zahtevnostjo besedila, pri čemer prepoznava, da zahtevnost ni nujno zagotovilo kakovosti, saj ne moremo enostavno zavrniti kakovosti manj zahtevnih del.

Knjižnice in založbe kakovostno literaturo tedensko, mesečno ali letno predstavljajo z različnimi priporočilnimi seznammi v literarnih revijah in z različnimi literarnimi projekti. V MKL so takšni projekti na primer Mesto bere, Slovanski fokus, Multi-kul-praktik in Ena knjižnica, ena knjiga, s katerimi knjižnica izvaja promocijo kakovostnega branja. MKL ponuja tudi velik nabor priporočilnih seznamov, ki jih najdemo na spletni strani. Za dodatne knjižne priporočilne vire je na voljo spletna platforma Dobreknjige.si, medtem ko za literarne analize in recenzije lahko preučimo izdaje serijskih publikacij Bukla in Literatura.

3.3 BRALNE SKUPINE V MKL

Bralne skupine so tradicionalna oblika promocije branja odraslih, v posameznih ljubljanskih splošnih knjižnicah pa so se pojavile že pred združitvijo prej posameznih ljubljanskih splošnih knjižnic v MKL leta 2008 (T. Pristolič, osebna komunikacija, 6. 3. 2024). MKL je leta 2015 ustanovila delovno skupino za bralne skupine, ki je pripravila smernice, brošure in druge vsebine za podporo delovanju bralnih skupin. Leta 2016 je v MKL delovalo 16 bralnih skupin. Posamezne bralne skupine obiskuje do 15 udeležencev (Mestna Knjižnica Ljubljana, 2022). Ob ustanovitvi delovne skupine za bralne skupine so se vodje obstoječih skupin in zainteresirani prostovoljci udeležili izobraževanja na Inštitutu Antona Trstenjaka. Na tečaju so udeleženci z vodjo tečaja raziskali programa Bralne skupine in Starajmo se trezno, pri čemer so se osredotočili tudi na metodologijo vodenja skupine. Poudarili so pomembno vlogo voditelja, ki naj bi deloval na načelu vzajemnega učenja, kjer so vsi tako učitelji kot učenci (Inštitut Antona Trstenjaka, 2015).

Danes v MKL deluje enaindvajset bralnih skupin (glej prilogo 4), od tega pet v Knjižnici Šiška, štiri v Knjižnici Otona Župančiča, tri v Knjižnici Bežigrad, dve v Knjižnici Polje, dve v Knjižnici Prežihov Voranc, ena v Knjižnici Grba, ena v Knjižnici Jurij Vega, ena v Knjižnici Šentvid, ena v Knjižnici Zalog in ena, ki poteka na daljavo preko spleta (Mestna Knjižnica Ljubljana, 2022).

Vsebinsko so bralne skupine v MKL zelo raznolike. Leta 2015 so v okviru bralnih skupin delovali angleški bralni krožek, nemški bralni krožek, skupina za odnose, bralni krog za

medgeneracijsko branje in skupina za starejše bralce (Plahuta Simčič, 2015). Danes v Knjižnici Šiška delujeta dve tujejezični bralni skupini v francoskem in španskem jeziku, v Knjižnici Polje bralna skupina v nemškem jeziku, medtem ko poteka v Knjižnici Otona Župančiča angleška bralna skupina, pri kateri sodeluje tudi bralna skupina za starejše. Kot posebnost lahko izpostavimo tudi bralni skupini Prisedite k naši mizici in S knjigo v svobodo, ki je namenjena osebam z izkušnjo zapora. Obe potekata v Knjižnici Šiška s tematikami, usmerjenimi na družbena vprašanja in medsebojne odnose.

Bralne skupine v MKL so odprtega tipa, kar pomeni, da jih lahko bralci redno obiskujejo ali pa se pridružijo le takrat, ko jih določena tema ali knjiga še posebej pritegne. To pomeni, da se število udeležencev na posamezni bralni skupini lahko spreminja, vendar pa primeri iz prakse kažejo, da bralne skupine večinoma obiskujejo redni udeleženci. Udeleženci v skupinah poleg spoznavanja literature bogatijo lastno znanje tujega jezika, o navezovanju stikov pa Trobec (2020) pove, da bralci uživajo v medsebojnem povezovanju, v varnem okolju, ki ga omogoča knjižnica, kjer lahko iskreno izražajo svoje misli in občutke o prebrani zgodbi, ne da bi jih pri tem kdo presojal ali celo obsojal.

Leta 2023 je MKL naredila pomemben korak naprej pri podpori izvajanju bralnih skupin z ustanovitvijo Centra za promocijo branja odraslih (v nadaljevanju CPBO). Ta center spodbuja dejavnosti v MKL, usmerjene v doseganje tega cilja, med katerimi so navedene tudi bralne skupine. CPBO povezuje dejavnosti, povezane z branjem, knjigami in literaturo, ter uporabnike knjižnice, posamezne ciljne skupine, strokovno in širšo javnost na skupnem imenovalcu promocije branja. Bralne skupine so kot tradicionalna oblika spodbujanja branja oblika izvajanja osnovne vloge knjižnic na področju promocije branja in bralne kulture, spodbujanja kakovostnega branja tujih in slovenskih avtorjev, pogovorov o knjigah, razmišljanja o problemskih vidikih življenja posameznika in družbe, izmenjave mnenj o branju, knjigah in literaturi in s tem tudi eden najpomembnejših elementov delovanja centra (T. Pristolič, osebna komunikacija, 6. 3. 2024). Eden od ključnih ciljev CPBO je utrjevanje, povezovanje in promocija bralnih skupin, pri čemer so ciljne skupine mladi, odrasli in starejši (Mestna knjižnica Ljubljana, 2020a).

Izhodišča za vzpostavitev CPBO se osredotočajo tudi na gradivo, kjer so bralne skupine navedene kot eno od orodij za kakovostno priporočanje gradiva uporabnikom. Poseben poudarek je na promociji kakovostne literature, ki naj bi jo moderatorji bralnih skupin

priporočali udeležencem. Z vrednotenjem leposlovja za odrasle MKL stopa v povsem novo smer promocije branja kakovostnega leposlovja v slovenskem knjižničarskem prostoru, ki je bil do nedavnega osredotočen zgolj na priporočanje. S tem se vzpostavlja sistematična in bolj poglobljena kvalitativna presoja, ki izpostavlja kakovostnejše knjige, ki prispevajo h kulturni vzgoji in razvoju bralcev v kompetentne bralce, sposobne razločevanja med lahkotno in trivialno literaturo in zahtevnejšo umetniško literaturo ter zmanjšuje zadržke pred poseganjem po slednji (Mestna knjižnica Ljubljana, 2020a).

4 RAZISKAVA

4.1 ANKETA IN ANKETIRANCI

K sodelovanju smo povabili moderatorje dvanajstih bralnih skupin, ki so se srečale v mesecu februarju. Na naše vabilo so se odzvali moderatorji in udeleženci devetih bralnih skupin. Anketne vprašalnike je izpolnilo 57 udeležencev bralnih skupin in 9 moderatorjev.

Udeleženci v raziskavi so večinoma starejši. Največ udeležencev se giblje v starostni skupini med 75 in 79 let, takoj za tem pa v starostni skupini med 60 in 64 let. Med vsemi jih 55 % spada v starostno skupino 60 let ali več, medtem ko jih 45 % spada v skupino mlajših od 60 let. Vsi anketiranci so anketne vprašalnike rešili pisno, razen enega moderatorja/moderatorke, ki ga je rešil/a preko spleta. Predvidevamo, da je to rezultat starejše populacije anketirancev. 49 % udeležencev je bilo upokojencev, drugo največjo skupino udeležencev pa predstavljajo zaposleni (38 %). 9 % jih je brezposelnih, 2 % pa študentov. Poleg tega je ena udeleženka gospodinja. Bralne skupine v MKL vodijo tako knjižničarji, zaposleni v MKL, kot tudi zunanji izvajalci. Med moderatorji, ki so sodelovali v raziskavi, jih je šest zaposlenih v MKL (67 %), trije pa so zunanji izvajalci (33 %).

Vse bralne skupine, ki so bile vključene v raziskavo, so odprtega tipa, kar pomeni, da se število obiskovalcev med posameznimi srečanji lahko spreminja. Nekateri udeleženci obiskujejo tudi več kot eno skupino, zato rezultatov ankete ni mogoče posplošiti na vsa srečanja bralnih skupin v letu. V mesecu februarju je največ udeležencev obiskalo bralno skupino Razpletanje zgodb v Knjižnici Šentvid, medtem ko je bila najmanjša udeležba zabeležena pri bralnih skupinah Knjižni klub in Francoski literarni krožek v Knjižnici Šiška.

Od 57 udeležencev, ki so izpolnili ankete, je bil/a na srečanju prvič en/a udeleženec/ka. Večina udeležencev eno ali več bralnih skupin obiskuje dva do šest mesecev, takoj na drugem mestu pa so bili udeleženci, ki se ene ali več bralnih skupin udeležujejo več kot tri leta. Na tretjem mestu so udeleženci, ki se ene ali več bralnih skupin udeležujejo eno do tri leta, na četrtem pa tisti udeleženci, ki se ene ali več bralnih skupin udeležujejo sedem mesecev do enega leta. Pridobljeni podatki kažejo, da večina udeležencev obiskuje bralne skupine že dovolj dolgo časa, da bi lahko bil zaznan vpliv udeleževanja na njihove bralne navade.

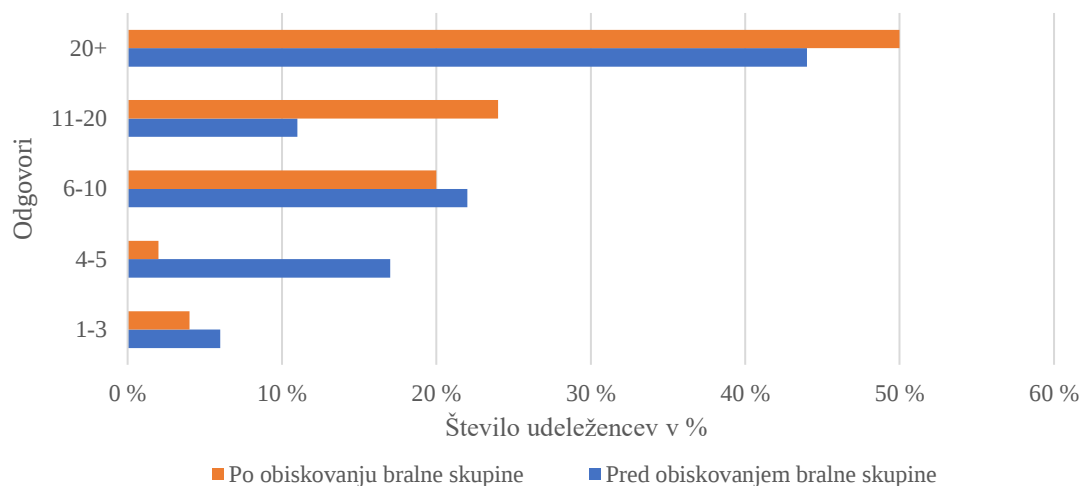
Anketa za udeležence bralnih skupin je zajemala 17 vprašanj, anketa za moderatorje pa 11.

4.2. REZULTATI RAZISKAVE

Predstavitev rezultatov je strukturirana v tri dele. Prvi del zajema rezultate ankete, ki so jo izpolnjevali udeleženci bralnih skupin v MKL. Drugi del obsega rezultate ankete, ki so jo izpolnjevali moderatorji bralnih skupin v MKL. Tretji del pa vključuje primerjavo odgovorov udeležencev in moderatorjev na tista vprašanja, ki so bila relevantna za obe skupini in se zato pojavijo v obeh anketah.

4.2.1 Udeleženci

Želeli smo ugotoviti, ali se vpliv bralnih skupin kaže pri količini knjig, ki jih udeleženci preberejo na mesec. Tretje vprašanje se je nanašalo na število knjig, ki so jih povprečno prebrali na mesec, preden so začeli obiskovati bralne skupine, s četrtem vprašanjem pa smo jih povprašali, koliko knjig povprečno preberejo na mesec, odkar obiskujejo bralne skupine. Grafikon 1 združuje in primerja rezultate tretjega in četrtega vprašanja. Če upoštevamo, da udeleženci večinoma preberejo knjigo, predpisano na bralnih skupinah, v celoti (glej grafikon 15), lahko sklepamo, da je večina udeležencev postala rednih bralcev, ki preberejo 20+ knjig letno, po začetku obiskovanja ene ali več bralnih skupin. Na splošno se je število letno prebranih knjig povečalo.

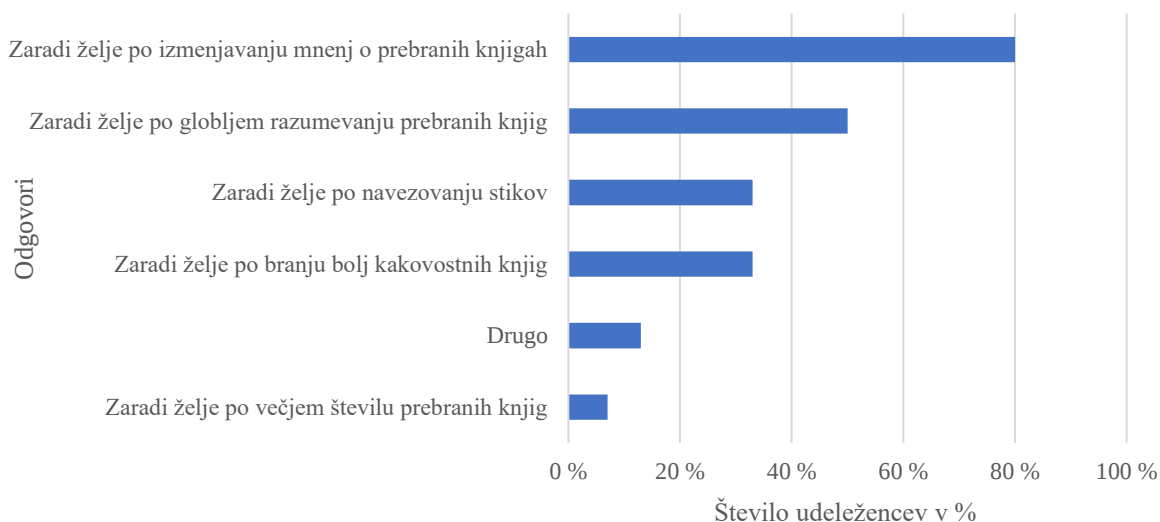

Slika 1: Povprečno število prebranih knjig na leto s strani udeležencev

Z raziskavo smo želeli izvedeti, kakšen vpliv imajo bralne skupine na bralne navade udeležencev, hkrati pa nas je zanimalo tudi, ali se udeleženci udeležujejo bralnih skupin z namenom izboljšanja svojih bralnih navad. V naslednjem vprašanju smo torej udeležence vprašali, zakaj so se odločili za obiskovanje bralnih skupin. Iz prikazanih rezultatov v grafikonu 2 je razvidno, da se največ ljudi udeležuje bralnih skupin zaradi želje po druženju in komunikaciji. 43 anketirancev (80 %) je namreč odgovorilo, da so se bralni skupini pridružili zaradi želje po izmenjavi mnenj o prebranih knjigah. 27 anketirancev (50 %) je odgovorilo, da so se bralni skupini pridružili zaradi želje po boljšem razumevanju prebranih knjig, medtem ko jih je 18 (33 %) izrazilo željo po navezovanju stikov. Udeleženci manj poudarjajo željo po večjem številu prebranih knjig kot željo po branju bolj kakovostnih knjig. Zanimivo je, da večje število prebranih knjig ni bil eden glavnih razlogov za pridružitve bralni skupini, rezultati raziskave pa kažejo, da je do tega vseeno prišlo.

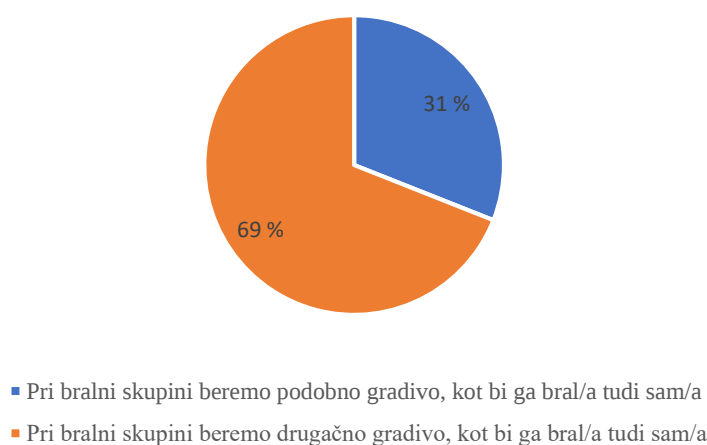
Med odgovori, ki so jih udeleženci pripisali sami, so:

- Vzpodbuda prijateljice.
- Zaradi jezika.
- Zaradi vadbe jezika in odkrivanja novih knjig.
- Zaradi vadbe razumevanja španskega jezika.
- Zaradi želje po branju drugačnih knjig.
- Zaradi želje po branju zanimivih knjig, ki jih sama verjetno ne bi izbrala.

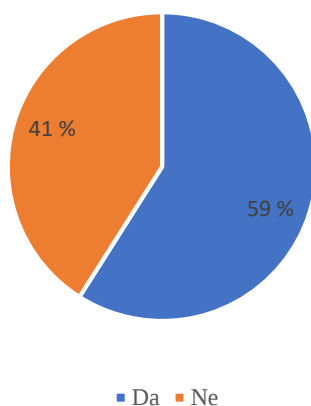
Slika 2: Razlogi udeležencev za pridružitve bralni skupini

Udeležence smo vprašali, ali se gradivo, ki je predpisano na bralnih skupinah, ujema z njihovimi predhodnimi bralnimi navadami. S tem smo želeli ugotoviti, ali zaradi sodelovanja v bralni skupini sedaj posegajo tudi po literarnih zvrsteh, ki jih prej niso prebirali, ali so se njihove bralne navade zaradi tega spremenile oziroma dopolnile. Iz grafikona 3 je razvidno, da je 37 (69 %) udeležencev odgovorilo, da na bralnih skupinah berejo drugačno gradivo, kot bi ga sicer izbrali sami, preden so se pridružili bralni skupini. Na podlagi tega lahko sklepamo, da bralne skupine v MKL predpisujejo dovolj raznoliko gradivo, da se večina udeležencev srečuje z literaturo, ki je zanje nova. To kaže, da se udeleženci zaradi udeležbe v bralnih skupinah res odpirajo novim literarnim izkušnjam, kar pa ne pomeni, da nekateri ne bi razširili svojih bralnih navad tudi brez sodelovanja v skupini.

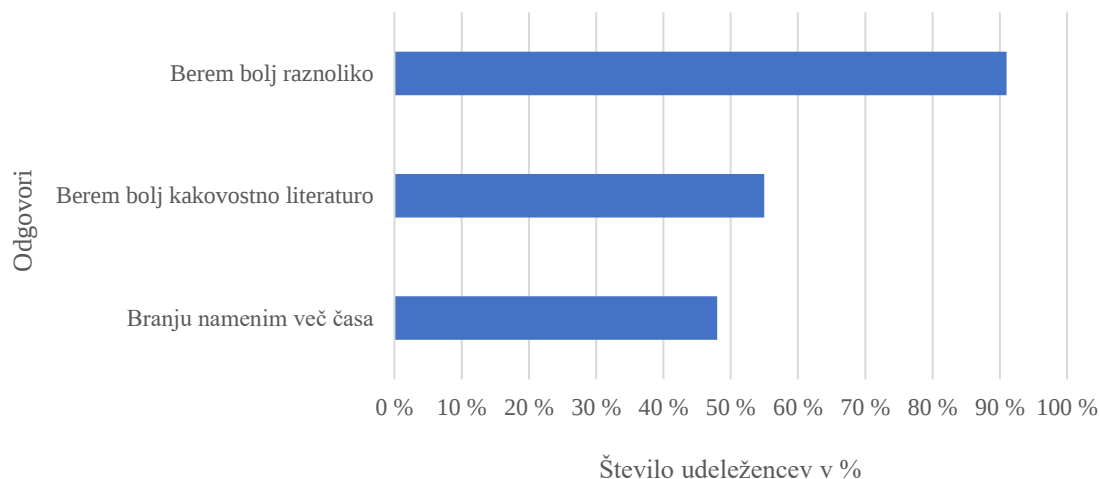

Slika 3: Ujemanje predpisanega gradiva na bralni skupini s predhodnimi bralnimi navadami udeležencev

Želeli smo izvedeti, kako udeleženci dojemajo vpliv udeleževanja v bralnih skupinah na njihove bralne navade. Grafikon 4 prikazuje, da se 32 (59 %) udeležencem zdi, da so se njihove bralne navade res spremenile, odkar obiskujejo eno ali več bralnih skupin v MKL. Ker je to precej splošno vprašanje, ki lahko zajema različne vidike branja, smo se v naslednjem vprašanju osredotočili na pridobivanje bolj natančnih podatkov. Tistim udeležencem, ki so na prejšnje vprašanje odgovorili pritrdilno, smo zastavili vprašanje, kako natanko so se njihove bralne navade spremenile. Ponudili smo jim možnosti odgovorov, ki spremembo prikazujejo v pozitivni luči, na primer, da berejo bolj kakovostno literaturo, ter tudi tiste, ki jo prikazujejo v negativni luči, kot je branje manj kakovostne literature. Vprašanja, ki so prikazovala spremembo v bralnih navadah negativno, niso prejela nobenega odgovora, zato grafikon 5 prikazuje tri odgovore, ki spremembo v bralnih navadah kažejo v pozitivni luči. Od tistih, ki so na prejšnje vprašanje odgovorili pritrdilno, jih je 30 (91 %) odgovorilo, da berejo bolj raznoliko, 18 (55 %) jih je izpostavilo, da berejo bolj kakovostno literaturo, 16 (48 %) pa, da namenjajo branju več časa. Rezultati kažejo, da bralne skupine v MKL pozitivno vplivajo na bralne navade udeležencev, saj se izboljšuje ne le kvantiteta branja, temveč tudi njegova kakovost.

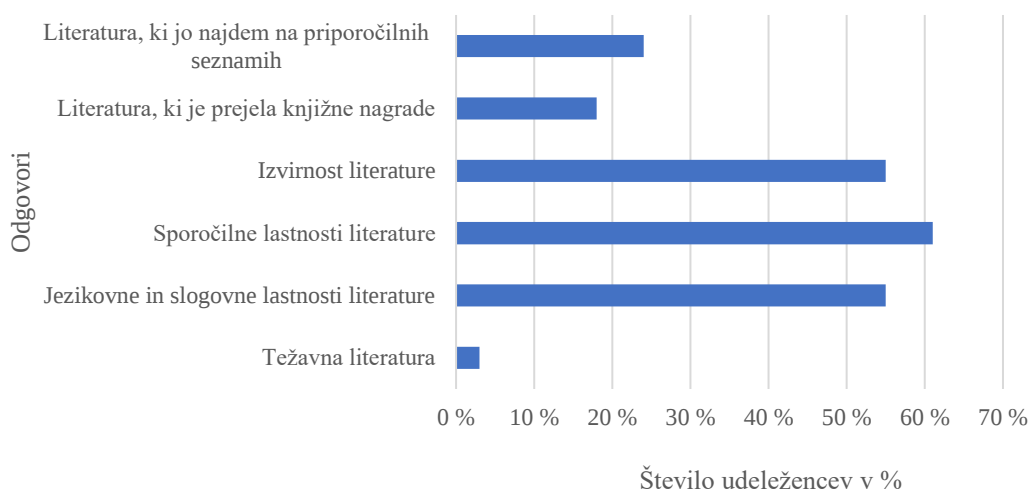
Slika 4: Mnenje udeležencev, ali bralne skupine vplivajo na njihove bralne navade

Slika 5: Spremembe bralnih navad udeležencev, odkar obiskujejo bralno skupino

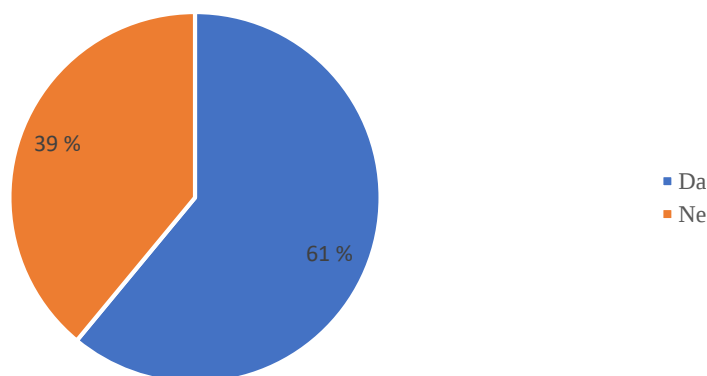
Nadaljevali smo z raziskovanjem kakovosti literature. Zdelo se nam je pomembno, da moderatorji bralnih skupin priporočajo kakovostno gradivo. Čeprav obstajajo določene smernice za ocenjevanje kakovosti literature, nas je zanimalo, kako udeleženci sami definirajo kakovostno gradivo in na podlagi česa ga ocenjujejo. Med tistimi, ki berejo bolj kakovostno literaturo, grafikon 6 prikazuje, da jih največ kakovost pripisuje sporočilnim lastnostim literature (20 udeležencev, 61 %), enako pomembna kriterija pa sta jim tudi izvirnost ter jezikovne in slogovne lastnosti (18 udeležencev, 55 %). Manj poudarka dajejo priporočilnim seznamom (8 udeležencev, 24 %). Čeprav so priporočilni seznam odličen vir za iskanje novega branja, udeleženci pri ocenjevanju kakovosti temu kriteriju ne pripisujejo velikega pomena. Pomemben, čeprav manj zastopan vidik, je tudi odstotek udeležencev, ki kakovostno literaturo

definirajo kot tisto, ki je prejela knjižne nagrade (6 udeležencev, 18 %). Udeleženci v veliki večini težavne literature ne vidijo nujno tudi kot kakovostno (1 udeleženec, 3 %).

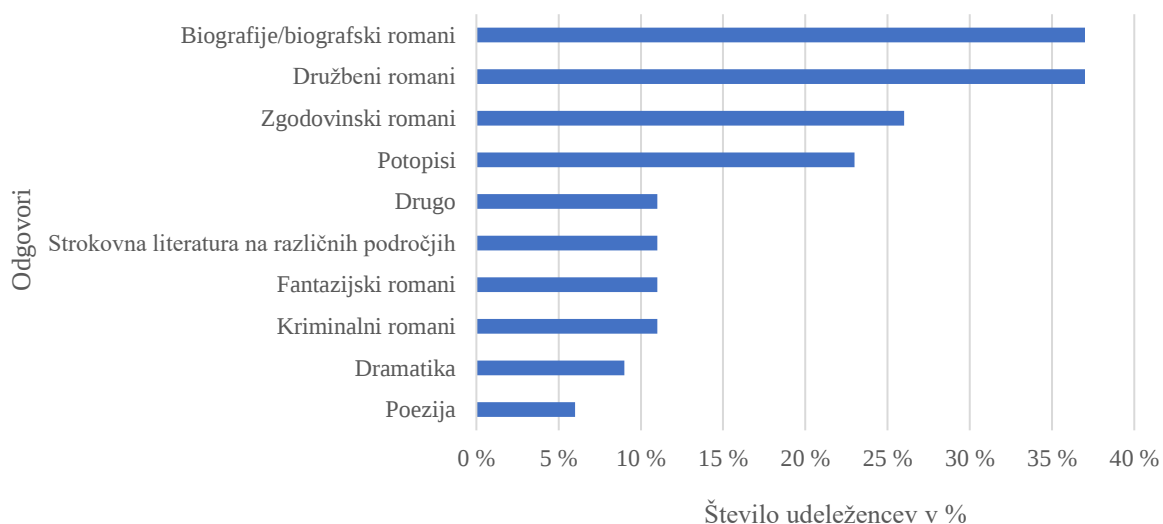

Slika 6: Kriteriji kakovostne literature po mnenju udeležencev

Zanimalo nas je, ali so udeleženci zaradi sodelovanja v bralnih skupinah začeli brati določene žanre, ki jih pred tem morda niso ali pa so jih brali zelo redko. Več kot polovica, 33 udeležencev (61 %), je odgovorila pritrdilno, kar je razvidno iz grafikona 7. Za bolj natančne podatke smo tiste, ki so odgovorili pritrdilno, vprašali, kateri so tisti žanri, h katerim jih je privedla udeležba v bralni skupini. V grafikonu 8 vidimo, da se jih je 13 (37 %) začelo zanimati za biografije, biografske romane in družbene romane, priljubljeni so tudi zgodovinski romani (9 udeležencev, 26 %) ter potopisi (8 udeležencev, 23 %). Nekoliko manjši odstotek se je začel zanimati za fantazijske in kriminalne romane ter strokovno literaturo na različnih področjih, bodisi zato, ker so bili ti žanri že prej priljubljeni med udeleženci, bodisi ker to niso žanri, ki bi jih najpogosteje priporočali na bralnih skupinah v MKL. Podobno pa je tudi z dramo (3 udeleženci, 9 %) in poezijo (2 udeleženci, 6 %). Udeleženci so tudi sami dodali nekatere žanre, kot na primer grozljivke. Med odgovori so se pojavile tudi različne literarne oblike, kot so stripi in kratke zgodbe. Eden od udeležencev je omenil, da zdaj veliko pogosteje bere klasična dela in dela slovenskih avtorjev, drugi pa je omenil tudi francosko literaturo, ki je bila najverjetneje predpisana na francoskem bralnem krožku.

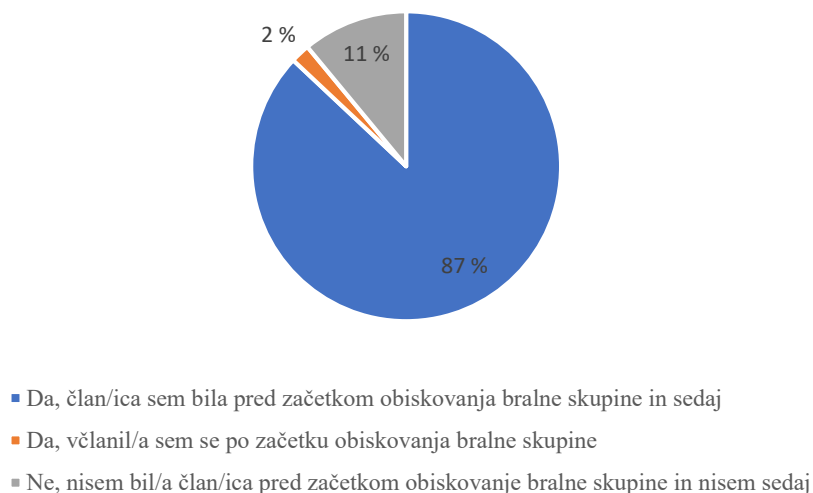
Slika 7: Mnenje udeležencev, ali bralna skupina vpliva na njihovo branje različnih žanrov

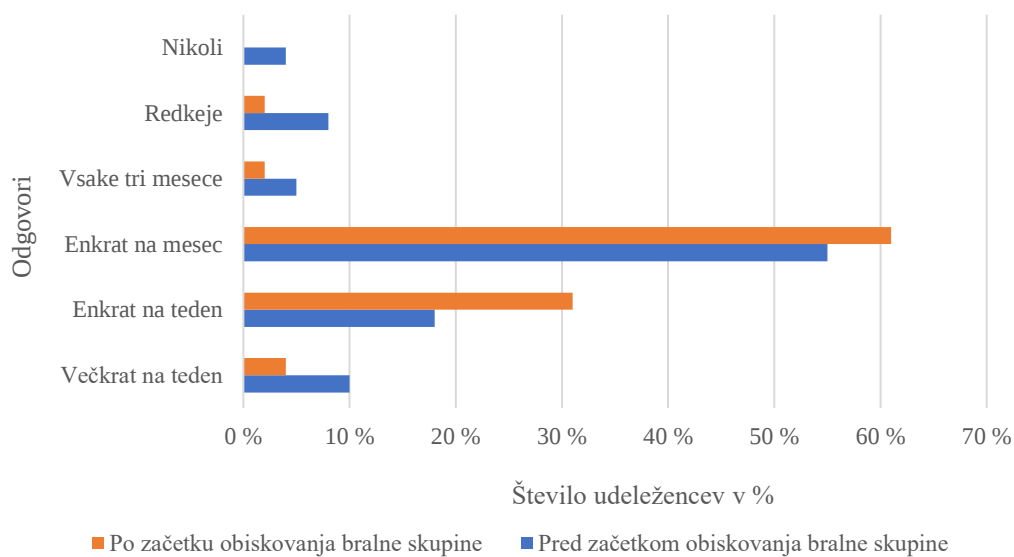
Slika 8: Žanri, ki so jih udeleženci začeli brati po obiskovanju

V naslednjem delu smo proučevali tudi obisk knjižnic. Natančneje, zanimalo nas je, ali so udeleženci bralnih skupin že prej bili člani MKL in si izposojali knjige, ali pa jih je k temu morda privedla prav bralna skupina. Želeli smo ugotoviti, ali lahko bralnim skupinam pripisujemo zasluge za povečanje obiska knjižnice in izposajo knjig. Izkaže se, da je velika večina, 47 udeležencev (87 %), že bila članov MKL pred pridružitvijo bralni skupini in ostajajo člani tudi zdaj, medtem ko se je le en udeleženec (2 %) včlanil v knjižnico po pridružitvi bralni skupini. Šest udeležencev (11 %) udeležencev pa ni bilo članov pred pridružitvijo bralni skupini in tudi sedaj niso, torej knjižnico obiskujejo zgolj zaradi sodelovanja v bralni skupini. Te podatke lahko vidimo v grafikonu 9. Nato smo člane MKL povprašali o njihovi izposoji knjig v namen branja in morebitnem vplivu, ki ga ima na to bralna skupina. Iz grafikona 10 je razvidno, da je pred obiskovanjem bralne skupine največ udeležencev knjižnico obiskovalo enkrat mesečno. Po obiskovanju bralne skupine jih še vedno največ knjižnico obišče enkrat

mesečno, vendar se je število teh povečalo za 3. Predvsem se je zmanjšalo število udeležencev, ki prej niso obiskovali knjižnice ali pa so jo obiskovali le redko, na primer manj kot vsake tri mesece.

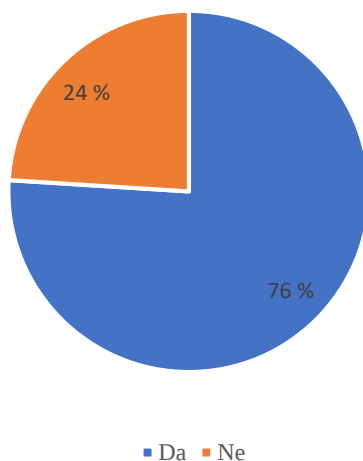
Slika 9: Člani MKL

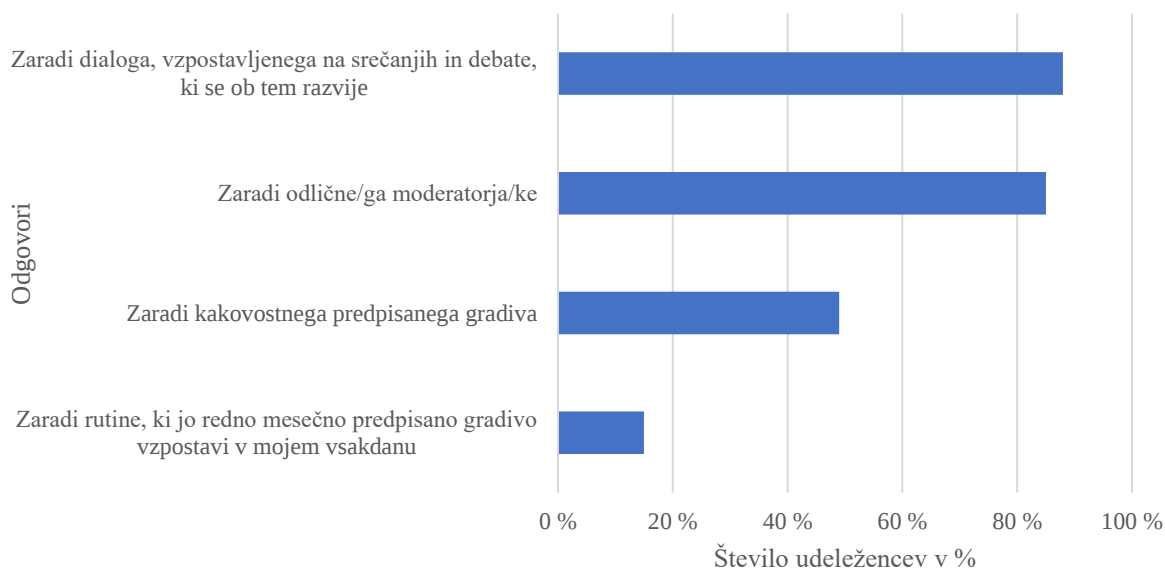
Slika 10: Spremembe v izposoji gradiva s strani udeležencev pred in po začetku obiskovanja bralne skupin

V naslednjem delu smo udeležence vprašali o vplivu bralne skupine na njihovo motivacijo za branje. Želeli smo ugotoviti, ali so, odkar obiskujejo bralno skupino/e v MKL, bolj motivirani za branje kot prej. Večina, 41 udeležencev (76 %), jih je odgovorila pritrdilno, kar je razvidno iz grafikona 11. V grafikonu 12 lahko razberemo, da jih bralna skupina motivira k branju predvsem zaradi dialoga, ki se vzpostavi na srečanjih, in debate, ki se ob tem razvije (36

udeležencev, 88 %). To ponovno potrjuje pomembnost druženja, komunikacije, izmenjave mnenj in socialnega vidika bralnih skupin. Skoraj enak pomen za bralno motiviranost pripisujejo tudi odličnim moderatorjem (35 udeležencev, 85 %), sledi kakovost gradiva (20 udeležencev, 49 %), medtem ko rutina, ki jo bralna skupina vzpostavlja v njihovem vsakdanu, ne igra tako velike vloge (6 udeležencev, 15 %).

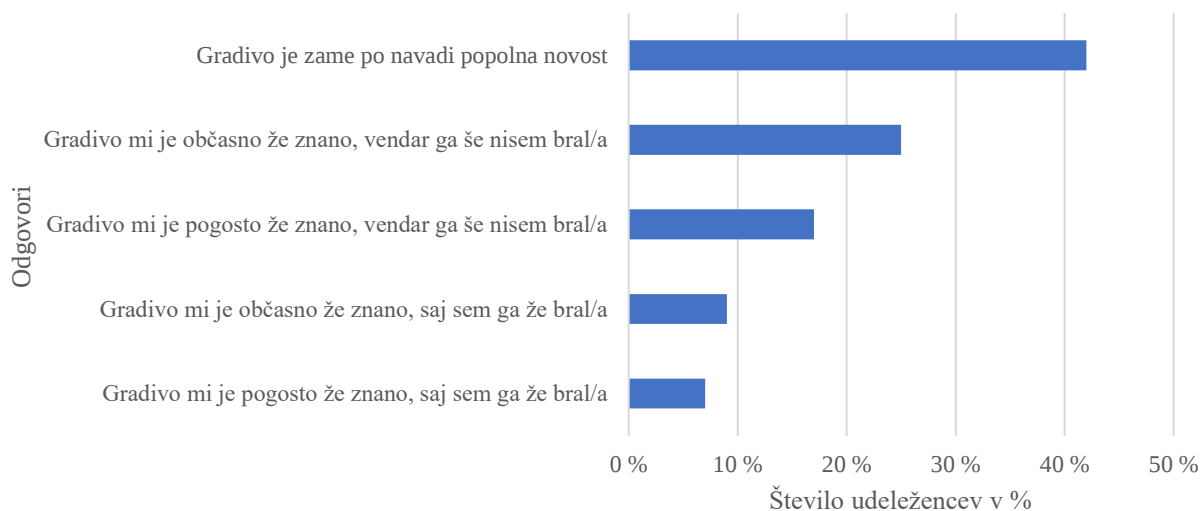
Slika 11: Mnenje udeležencev o vplivu bralne skupine k bralni motivaciji

Slika 12: Zakaj bralne skupine udeležence motivirajo k branju

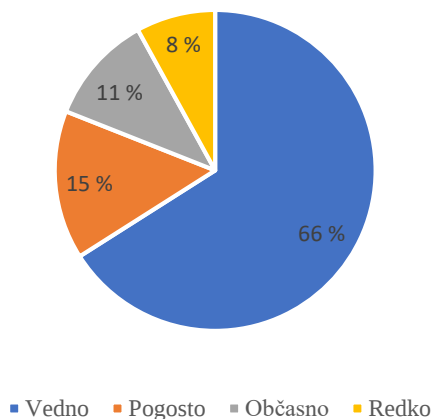
K raznolikosti branja in literarni razgledanosti udeležencev lahko moderatorji prispevajo s predpisovanjem gradiva, ki udeležencem še ni znano. Grafikon 13 nam prikaže, da nekoliko manj kot polovica, 23 udeležencev (43 %) pravi, da je predpisano gradivo običajno zanje popolna novost. 14 udeležencev (26 %) je odgovorilo, da jim je gradivo občasno že znano,

vendar ga še niso brali, 9 udeležencev (17 %) pa pravi, da gradiva sicer še niso brali, vendar jim je pogosto že znano. 5 udeležencev (9 %) je občasno ali pogosto (4 udeleženci, 7 %) že seznanjenih s predpisanim gradivom, ker so ga že prebrali.

Slika 13: Poznavanje predpisanega gradiva s strani udeležencev

Iz grafikona 14 je razvidno, da 35 udeležencev (66 %) vedno prebere predpisano gradivo v celoti, 8 (15 %) jih to stori pogosto (do konca preberejo več kot polovico vsega predpisanega gradiva), 6 (11 %) občasno (do konca preberejo med četrtino in polovico vsega predpisanega gradiva), medtem ko le 4 udeleženci (8 %) to storijo redko (do konca preberejo manj kot četrtino vsega predpisanega gradiva). Prebrano gradivo v celoti lahko pomaga pri boljšem razumevanju knjige in s tem pripomore k bolj produktivnim sestankom bralne skupine.

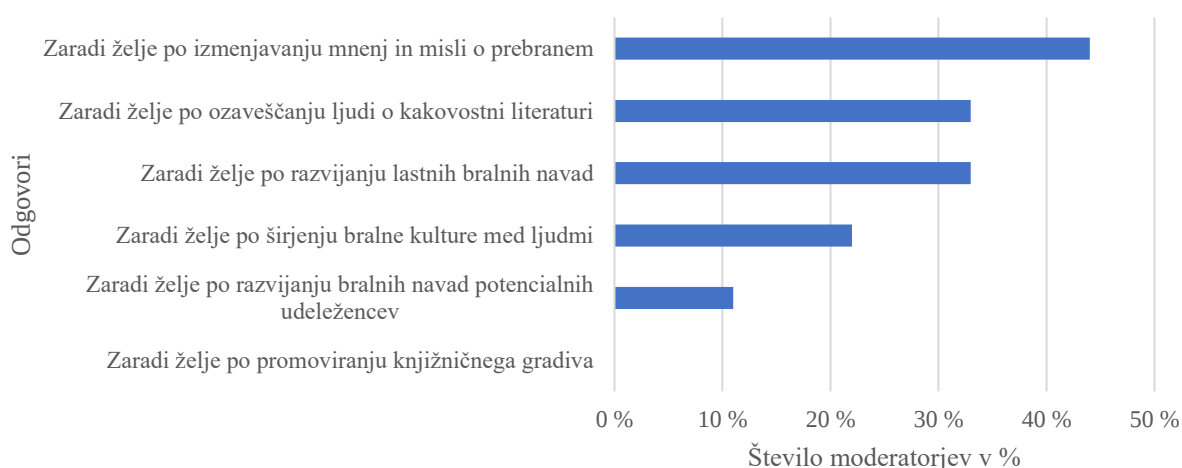

Slika 14: Pogostost branja predpisanega gradiva s strani udeležencev v celoti

Na koncu ankete smo udeležence prosili za dodatne komentarje in mnenja glede bralnih skupin, ki se jih udeležujejo v MKL, ter kako menijo, da te skupine vplivajo na njihove bralne navade. Eden od udeležencev je izpostavil, da se v bralni skupini uči poslušanja drugih in razvija tolerantnost do različnih pogledov in osebnosti, ne glede na spol ali bralne preference. Drugi udeleženec je poudaril, da čeprav bere enako količino knjig kot prej, bralna skupina širi njegov horizont z odkrivanjem knjig, ki jih sicer ne bi izbral sam. Eden od udeležencev je delil, da se po obiskovanju bralne skupine počuti motiviranega, da se v prihodnosti loti tudi bolj zahtevnih vsebin. Še en udeleženec je omenil, da ga časovni okvir za prebiranje knjige pred vsakim srečanjem motivira k rednemu branju, saj si želi knjige dokončati pred naslednjo razpravo.

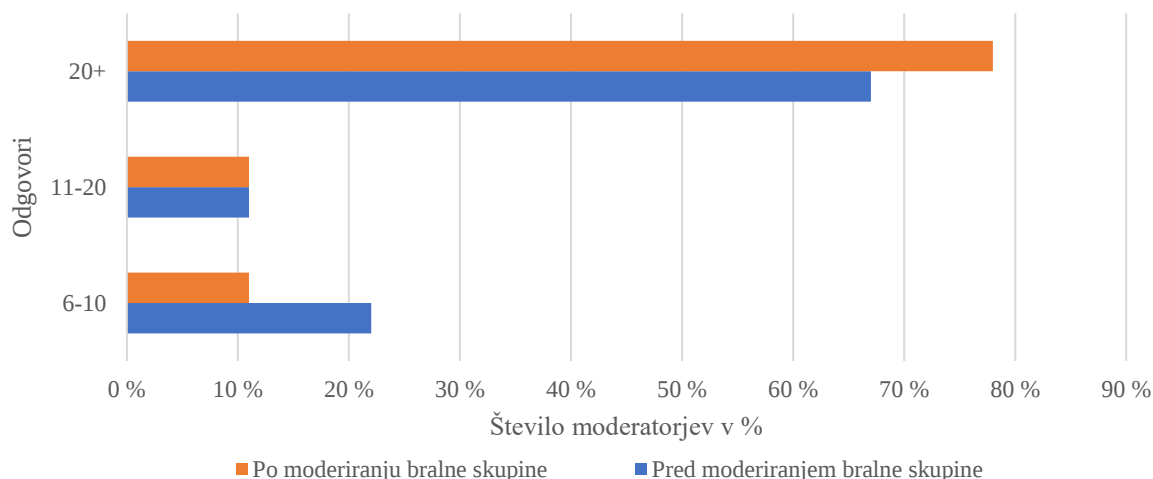
4.2.2 Moderatorji

Želeli smo razumeti, zakaj so se moderatorji odločili za vodenje ene ali več bralnih skupin. Kot je prikazano v grafikonu 15, se zdi, da moderatorji dajejo velik poudarek na družbeni in komunikacijski vidik bralnih skupin. 4 (44 %) so odgovorili, da so se odločili za moderiranje bralne skupine zaradi želje po izmenjavi mnenj in idej o prebranem gradivu. Prav tako pomemben jim je vidik ozaveščanja ljudi o kakovostni literaturi in razvoja lastnih bralnih navad. Ta odgovor so si ga izbrali 3 moderatorji (33 %). 2 sta izrazila željo po širjenju bralne kulture med ljudmi (22 %), medtem ko je 1 moderator izrazil željo po razvijanju bralnih navad potencialnih udeležencev (11 %). Nihče od moderatorjev kot razlog za vodenje bralne skupine ni izpostavil promocije knjižničnega gradiva.

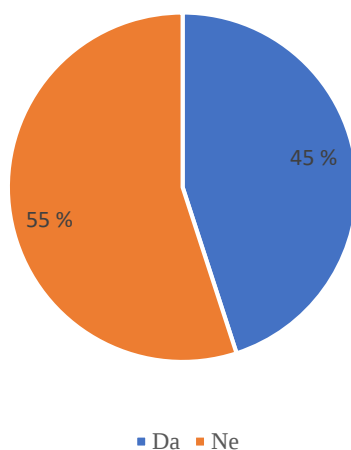
Slika 15: Razlogi moderatorjev za moderiranje bralne skupine

Podobno kot udeležence smo tudi moderatorje vprašali o številu prebranih knjig letno, pred in po začetku moderiranja bralne skupine. Grafikon 16 prikazuje, da se je število moderatorjev, ki so redni bralci, po začetku moderiranja bralne skupine povečalo. 6 moderatorjev je že prej redno bralo, po moderiranju jih je sedaj rednih bralcev 7 (dvig za 11 %). Število tistih, ki povprečno preberejo 10–20 knjig na leto, je ostalo enako, medtem ko se je število tistih, ki preberejo 6–10 knjig na leto, zmanjšalo za ena (11 %).

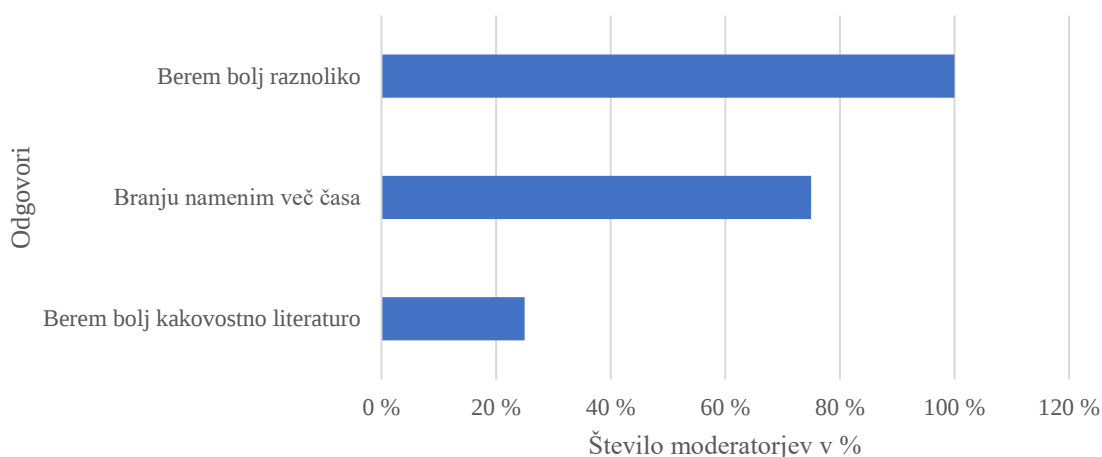

Slika 16: Sprememba v številu prebranih knjig moderatorjev pred in po moderiranju bralne skupine

Grafikon 17 prikazuje mnenja moderatorjev o tem, ali so sami opazili kakršnekoli spremembe v svojih bralnih navadah, odkar moderirajo eno ali več bralnih skupin. 5 (55 %) jih meni, da se njihove bralne navade zaradi bralne skupine niso spremenile, medtem ko so 4 (45 %) moderatorji potrdili, da so opazili določene spremembe v svojih bralnih navadah. Tistim, ki so potrdili, da so opazili spremembe v svojih bralnih navadah, odkar moderirajo eno ali več bralnih skupin, smo zastavili vprašanje, kakšne spremembe so opazili. V grafikonu 18 je jasno razvidno, da so vsi moderatorji, ki so odgovorili na to vprašanje, potrdili, da od začetka moderiranja ene ali več bralnih skupin berejo bolj raznoliko. Prav tako večina trdi, da sedaj namenjajo branju več časa, medtem ko jih le nekaj poroča, da berejo bolj kakovostno literaturo. To lahko bodisi pomeni, da so že prej brali kakovostno literaturo, ali pa da bralna skupina nanje ne vpliva na tak način.

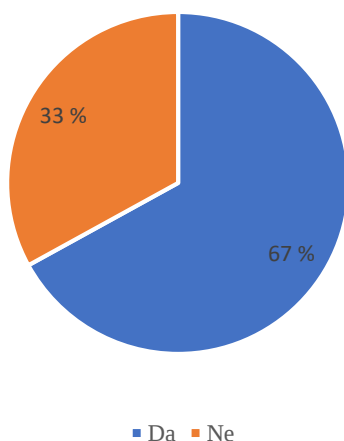

Slika 17: Spremembe v bralnih navadah moderatorjev zaradi moderiranja bralne skupine

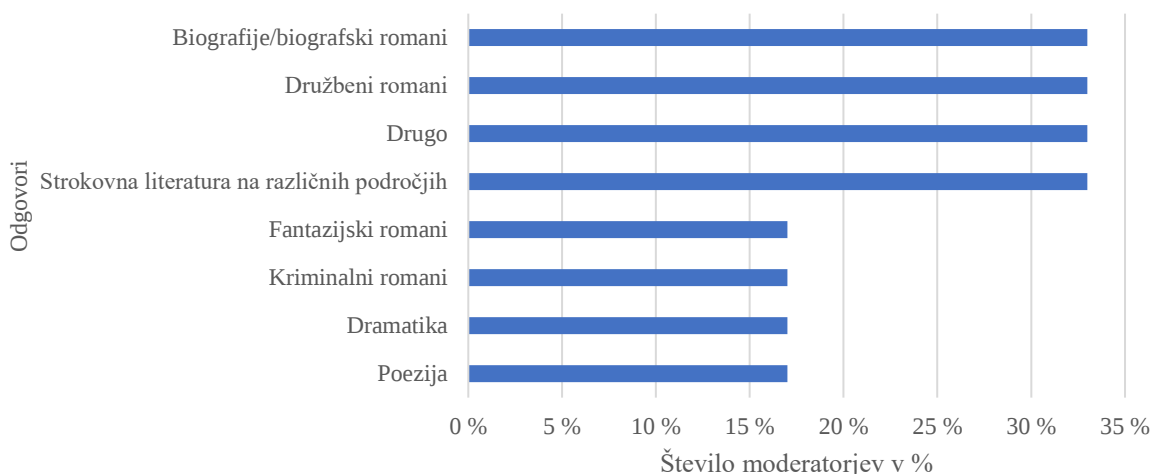

Slika 18: Kako so se bralne navade moderatorjev spremenile, odkar moderirajo bralno skupino

Želeli smo izvedeti več o raznolikem branju, ki ga moderiranje bralne skupine potencialno vzpodbuja. V naslednjem vprašanju smo jih povprašali, ali so po začetku moderiranja bralne skupine začeli brati žanr, ki ga prej morda niso ali zelo redko. Iz grafikona 19 je razvidno, da je 6 moderatorjev (67 %) začelo brati žanr, ki je bil zanje nov ali še neraziskan. 3 moderatorji (33 %) so se lotili branja družbenih romanov, biografskih romanov, biografij in strokovne literature na različnih področjih. Po en moderator (17 %) je začel brati fantazijske romane, kriminalne romane, dramatiko in poezijo, kar prikazuje grafikon 20. Moderatorji so tudi sami omenili nekaj žanrov in zvrsti, kot sta strip in kratke zgodbe.

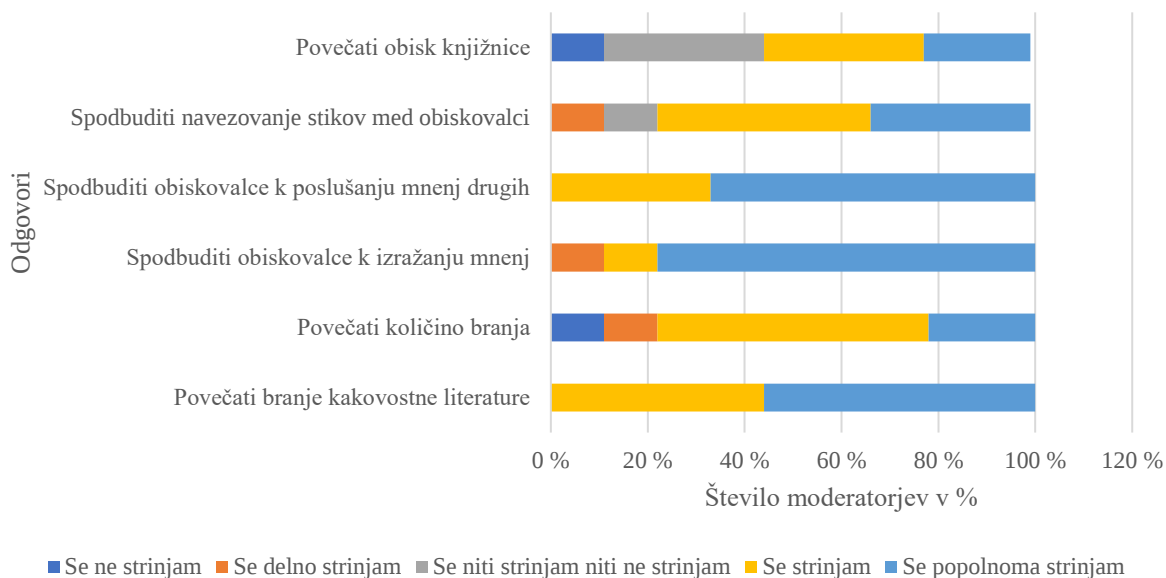

Slika 19: Mnenje moderatorjev o vplivu bralne skupine na njihovo branje različnih žanrov

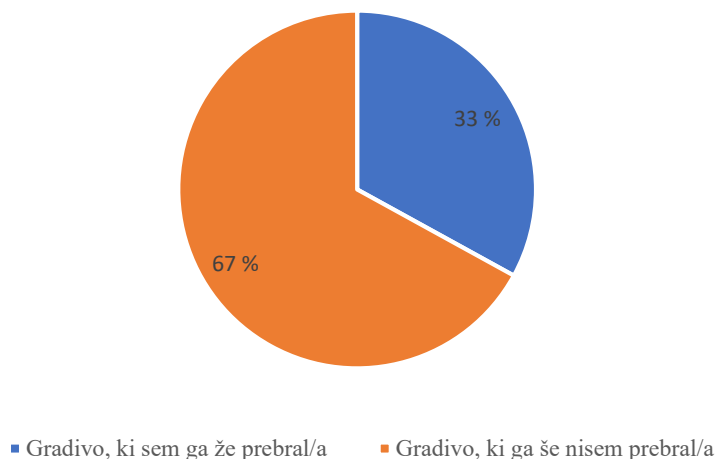
Slika 20: Spremembe v branju žanrov med udeleženci

Pomembno se nam je zdelo ugotoviti, kakšne cilje so si moderatorji zadali ob ustanovitvi bralne skupine, ali so ti cilji usmerjeni bolj v udeležence ali v samo knjižnico. Največ strinjanja je bilo zabeleženega s trditvijo, da so moderatorji želeli potencialne udeležence spodbuditi k izražanju mnenj. Ta trditev je prejela največje odobravanje (6 se jih popolnoma strinja, 3 se strinjajo). V veliki meri so se strinjali tudi z izjavo, da so želeli povečati branje kakovostne literature med bralci (5 se jih popolnoma strinja, 4 se strinjajo). Najrazličnejša mnenja so izrazili glede trditve, da si želijo povečati obisk knjižnice (1 se ne strinja, 3 se niti ne strinjajo niti strinjajo, 3 se strinjajo, 2 se popolnoma strinjata). Veliko jih je tudi izrazilo željo po povečanju količine branja (2 se popolnoma strinjata, 5 se jih strinja). Te rezultate lahko vidimo v grafikonu 21.

Slika 21: Razlogi moderatorjev za moderiranje bralne skupine

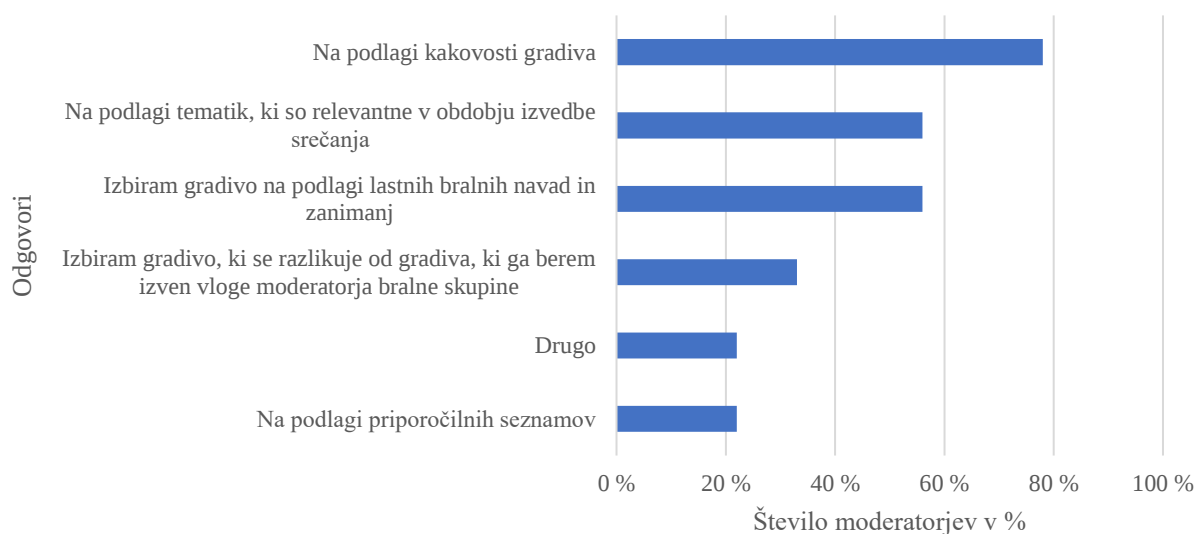
Menimo, da moderatorji, ki si želijo razširiti ali na kakršenkoli način spremeniti svoje bralne navade, za bralno skupino izbirajo knjige, ki jih sami še niso prebrali. Po drugi strani pa je kakovost gradiva, ki so ga že prebrali, preverjena. V primeru moderatorjev, vključenih v to raziskavo, 6 moderatorjev (67 %) izbira knjige, ki jih še niso prebrali, medtem ko 3 (33 %) izbirajo gradivo, ki so ga v preteklosti že prebrali. Te rezultate prikazuje grafikon 22.

Slika 22: Odločanje moderatorjev o izbiri gradiva za bralno skupino

Z naslednjim vprašanjem smo se osredotočili na organizacijo bralnih skupin. Zanimalo nas je, na kakšen način so si moderatorji zamislili obliko svoje bralne skupine, saj različne oblike delujejo na različne načine. Izkazalo se je, da so vse bralne skupine, vključene v raziskavo, odprtega tipa.

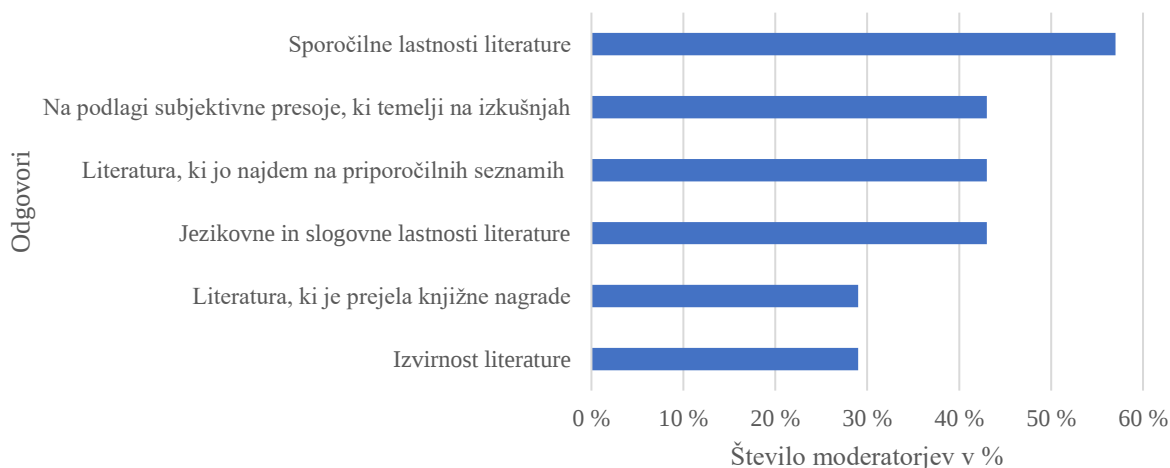
V naslednjem sklopu smo se osredotočili na gradivo. Zanimalo nas je, na kakšen način izbirajo gradivo za svojo bralno skupino in na katere parametre se zanašajo. Iz grafikona 23 je razvidno, da je kakovost za moderatorje izjemno pomembna, saj jih 7 (78 %) gradivo izbira na podlagi tega, ali ga imajo za kakovostno. Očitno je tudi, da so moderatorji pozorni na aktualno dogajanje v literarnem svetu, saj jih 5 (56 %) izbira gradivo na podlagi relevantnih tematik v obdobju srečanja, kar spodbudi debato na srečanju. Ker tudi sami sodelujejo pri branju gradiva, predpisanega na srečanjih, je za 5 (56 %) moderatorjev pomembno, da se gradivo ujema z njihovimi lastnimi zanimanji in bralnim okusom. Nekateri želijo izstopiti iz okvirjev svojih obstoječih bralnih navad in izbirajo gradivo, ki se razlikuje od tistega, ki ga berejo izven vloge moderatorja. 2 gradivo izbirata na podlagi priporočilnih seznamov (22 %). Moderatorji so podali tudi dodatna mnenja; ena od moderatork je pri izbiri gradiva pozorna na razpoložljivost gradiva v knjižnici, drugi pa so pomembne tudi knjižne nagrade in knjige, ki so odmevne v medijih.

Slika 23: Izbira gradiva moderatorjev za bralne skupine

Moderatorji so izpostavili pomembnost kakovosti gradiva. V naslednjem vprašanju smo jih vprašali, kako opredeljujejo kakovostno literaturo in na kaj se pri tem osredotočajo. Rezultati tega vprašanja so predstavljeni v grafikonu 24. Največji poudarek daje 5 moderatorjev (57 %) sporočilnim lastnostim literature, pri čemer veliko število moderatorjev svojo oceno opira na subjektivno presojo, ki izhaja iz njihovih izkušenj. To bi lahko bila posledica dolgoletnega dela v knjižnici, ki jim omogoča zaupanje v lastno presojo. Zanimivo je, da moderatorji ne poudarjajo priporočilnih seznamov kot orodja za iskanje naslednjega čtiva za bralno skupino, vendar pa dajejo večji poudarek na priporočilne sezname pri ocenjevanju kakovosti določene

knjige, in sicer 4 moderatorji (43 %). Prav tako jim je pomembna jezikovna in slogovna izraznost literature. Knjižne nagrade in izvirnost literature cenijo 3 od anketiranih moderatorjev (29 %).

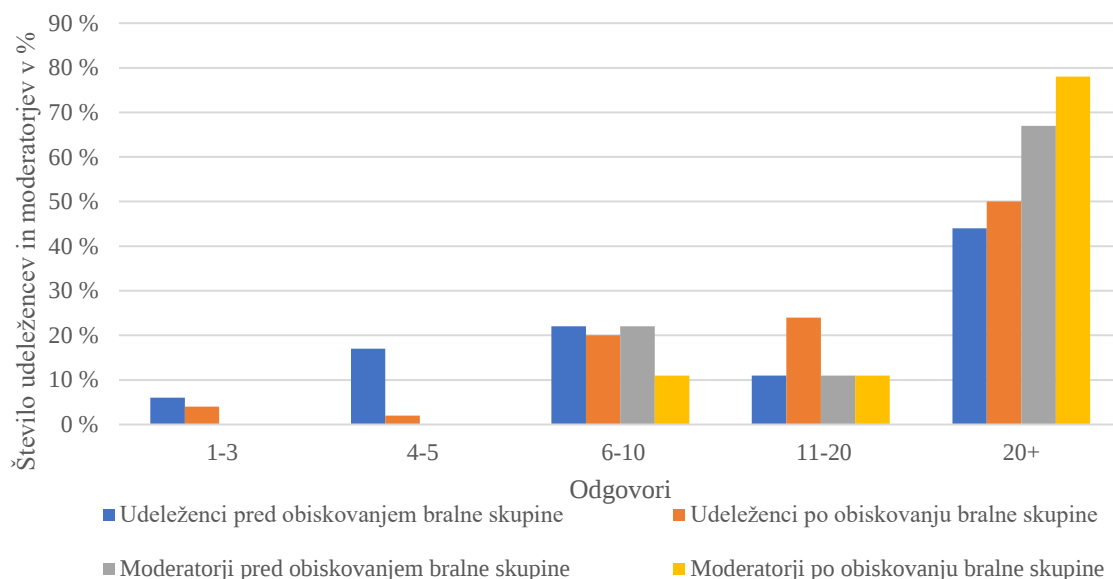

Slika 24: Ocenjevanje kakovosti literature s strani moderatorjev

Moderatorji so delili svoja dodatna opažanja in mnenja glede bralnih navad svojih udeležencev. Eden od njih je poudaril: »Moji udeleženci so se odprli za branje na področjih in v žanrih, ki jih sicer ne bi brali.« Druga moderatorka je delila, da je najpogostejši komentar, ki ga sliši med svojimi udeleženci, da so zaradi bralne skupine prebrali knjigo, ki je sicer ne bi, poleg tega pa imajo po debati bolj poglobljeno razumevanje knjige. Dodaja, da to dojema kot izpolnjevanje ciljev bralne skupine.

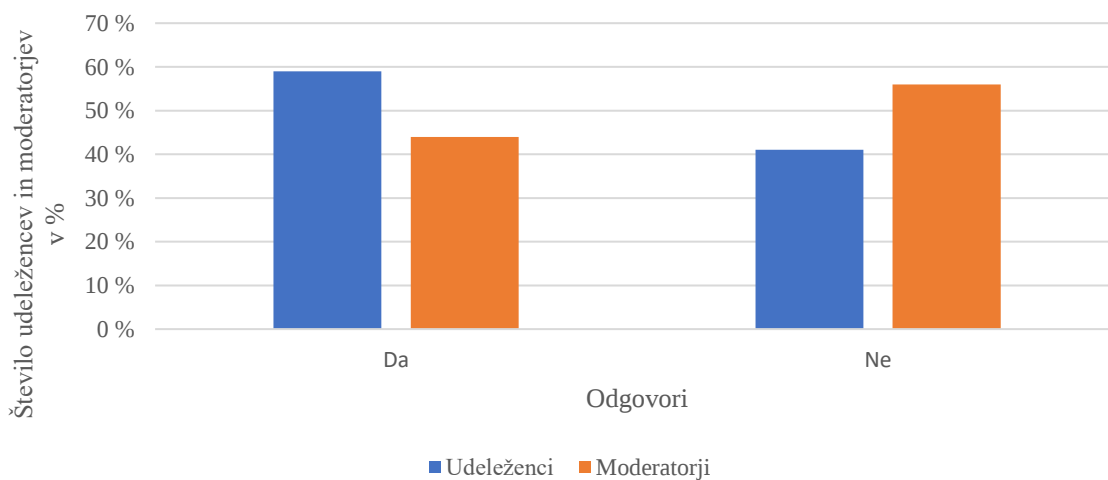
4.2.3. Primerjava odgovorov udeležencev in moderatorjev

Primerjali smo odgovore udeležencev in moderatorjev glede števila prebranih knjig letno, pred in po udeležbi v bralnih skupinah. Zanimala nas je predvsem primerjava med rednimi bralci, ki preberejo vsaj 10 knjig letno, in ali se je njihovo število pod vplivom bralne skupine povečalo. Grafikon 25 prikazuje, da se je število rednih bralcev med udeleženci povečalo za 10 udeležencev (13 %), medtem ko je pri moderatorjih to število ostalo enako. Opazili smo, da se je tako med udeleženci kot tudi med moderatorji povečalo število tistih, ki preberejo več kot 20 knjig letno. Pri udeležencih se je število teh povečalo za 3 udeležence (6 %), med moderatorji pa za 1 moderatorja (11 %). Ti rezultati kažejo pozitiven vpliv bralnih skupin na število prebranih knjig tako med udeleženci kot tudi med moderatorji.

Slika 25: Število prebranih knjig na leto pred in po začetku obiskovanja/moderiranja bralne skupine: primerjava udeležencev in moderatorjev

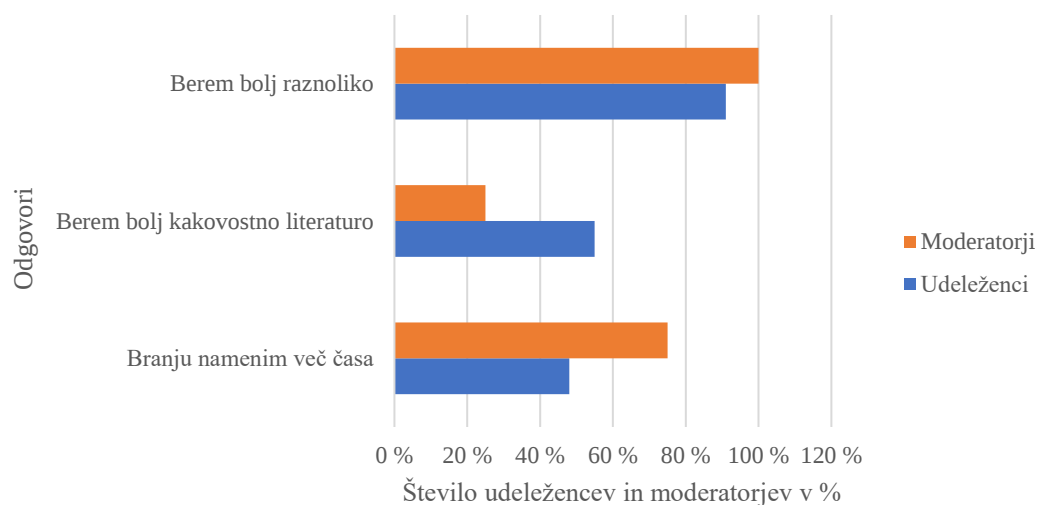
Na vprašanje, ali menijo, da so se njihove bralne navade spremenile od začetka obiskovanja/vodenja bralnih skupin v MKL, je pritrdilno odgovorilo 32 udeležencev (59 %). Pri moderatorjih so pritrdilno odgovorili 4 (44 %). Izkazalo se je, da imajo bralne skupine večji vpliv na bralne navade udeležencev kot na bralne navade moderatorjev, vsaj na podlagi njihovega osebnega opažanja, ki je predstavljeno v grafikonu 26.

Slika 26: Spremembe bralnih navad zaradi obiskovanja/moderiranja bralne skupine: primerjava udeležencev in moderatorjev

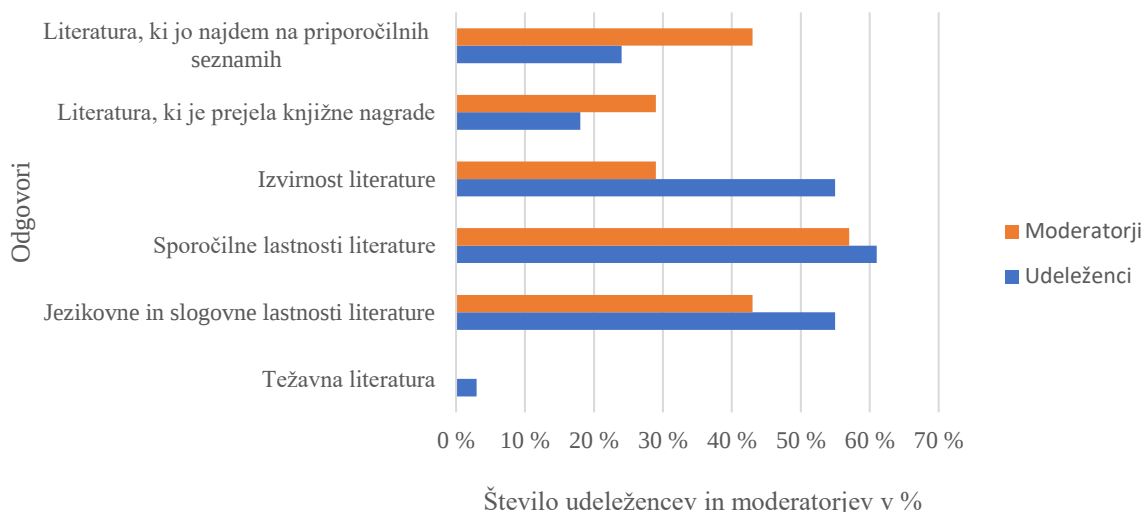
Tiste udeležence in moderatorje, ki so opazili spremembe v svojih bralnih navadah pod vplivom bralne skupine, smo povprašali, na kakšen način so se te spremenile. Tako udeleženci kot moderatorji poudarjajo, da sedaj berejo bolj raznoliko literaturo. Kot drugi najpogostejši

odgovor so udeleženci izpostavili branje bolj kakovostne literature, medtem ko so moderatorji kot drugi najpogostejši odgovor izbrali, da branju namenijo več časa. To lahko vidimo v grafikonu 27.

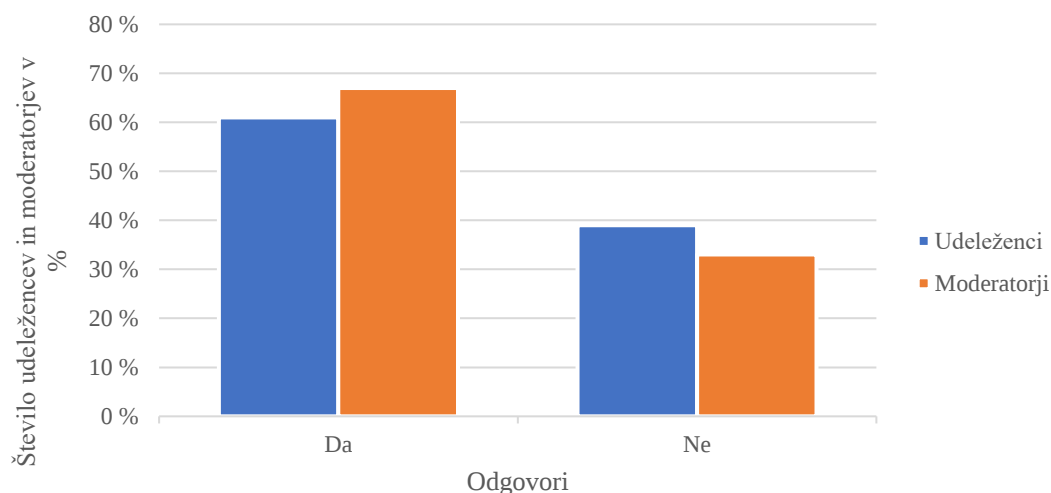
Slika 27: Spremembe bralnih navad zaradi obiskovanja/moderiranja bralne skupine: primerjava udeležencev in moderatorjev na primerih

18 (55 %) udeležencev in en moderator (25 %), ki so odgovorili, da so se njihove bralne navade spremenile, so izrazili, da odkar obiskujejo ali moderirajo bralno skupino, berejo bolj kakovostno literaturo. Vprašali smo jih, kaj zanje pomeni kakovostna literatura. Iz grafikona 28 je razvidno, da imajo udeleženci in moderatorji podobna stališča, saj oboji največji pomen pripisujejo sporočilnim lastnostim literature. Tako udeleženci kot moderatorji na drugo mesto postavljajo izvirnost in jezikovne in slogovne lastnosti literature (3 moderatorji (55 %) in 18 udeležencev (55 %)). Čeprav moderatorji izražajo večji interes za literaturo, ki se uvršča na priporočilne sezname (3 moderatorji, 43 %), pa še vedno kot pomembne ocenjujejo jezikovne in slogovne lastnosti literature (3 moderatorji, 43 %), kar je podobno stališču udeležencev. Obe skupini ne dajeta poudarka na težavnost literature.

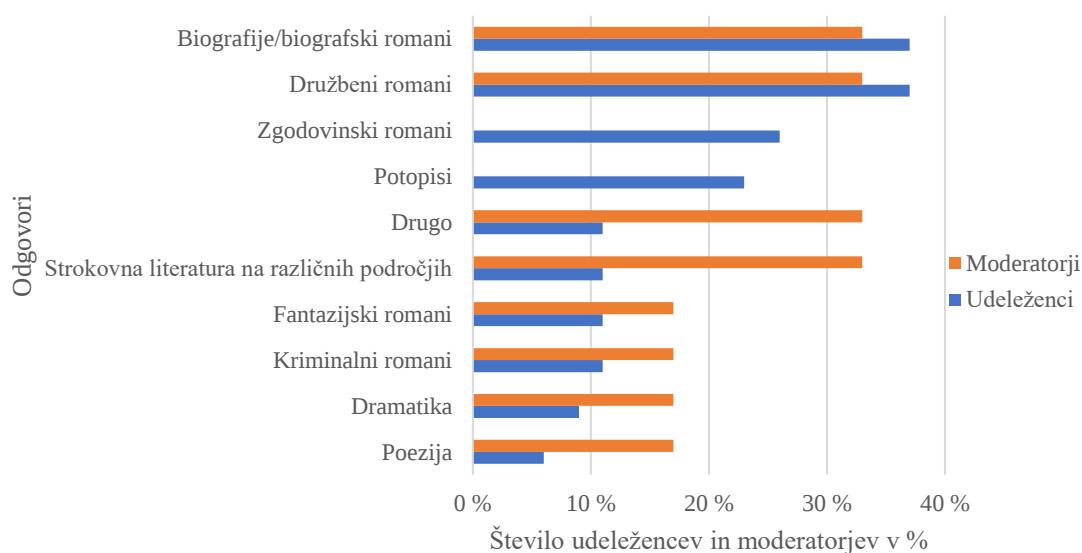

Slika 28: Ocenjevanje kakovosti literature: primerjava udeležencev in moderatorjev

Grafikon 29 prikazuje, da so tako udeleženci kot moderatorji začeli brati žanre, ki jih prej niso ali pa so jih brali redkeje, potem ko so se pridružili bralni skupini. Vendar pa so se v tem smislu bralne navade nekoliko bolj spremenile pri moderatorjih. Pritrdilno je odgovorilo 6 moderatorjev (67 %), udeležencev pa 30 (61 %). Tisti, ki so odgovorili negativno, se v večini udeležujejo bralne skupine Prisedite k naši mizici (7 udeležencev), trije bralne skupine Razpletanje zgodb, prav tako trije tudi bralnih skupin Res (no) bereš? ter Literarna srečanja v Španščini, dva med njimi obiskujeta bralno skupino Knjižna čajanka, po ena oseba pa bralne skupine Knjižni klub Knjižnice Šiška, Knjižna doživetja in Francoski literarni krožek. Iz grafikona 36 lahko razberemo, da so tako udeleženci kot moderatorji zaradi udeležbe v bralni skupini prvič začeli brati ali pa so vsaj povečali branje družbenih romanov, biografskih romanov in biografij. Dva moderatorja (33 %) sta dala poudarek strokovni literaturi na različnih področjih, ki jo je začelo brati kar nekaj moderatorjev ter 4 udeleženci (11 %). Podobno je pri zgodovinskih romanih in potopisih, ki so jih v svoje bralne navade vključili le udeleženci.

Slika 29: Vpliv bralnih skupin na branje različnih žanrov

Slika 30: Žanri, ki so jih udeleženci in moderatorji začeli brati, odkar obiskujejo/moderirajo bralne skupine: primerjava

Med žanri, ki so jih sodelujoči dopisali, so tako udeleženci kot moderatorji omenili strip in kratke zgodbe. Predvidevamo, da ta dva odgovora prihajata od udeleženca in moderatorja iz iste bralne skupine ali dveh, kjer so verjetno brali ti dve zvrsti literature.

5 RAZPRAVA

Analiza podatkov raziskave o bralnih skupinah v MKL razkriva več ključnih ugotovitev. Razvidno je, da udeleženci bralnih skupin niso enakomerno porazdeljeni med skupine, nekatere

so bolj obiskane kot druge, vendar je to odvisno tudi od vsakega sestanaka posebej, saj se lahko število udeležencev skozi leto spreminja.

Čeprav ni nujno, da bralne skupine pripomorejo k večjemu številu novih članov knjižnice, pa že obstoječe člane spodbujajo k bolj pogostemu obiskovanju knjižnice. Večina udeležencev je knjižnico sicer obiskovala že prej, kar kaže na to, da se za pridružitve bralni skupini pogosto odločajo tisti, ki so s knjižnico vsaj nekoliko že seznanjeni in že imajo vsaj do neke mere razvite bralne navade.

Ob začetku raziskave smo si postavili štiri hipoteze. Domnevali smo, da obiskovanje bralnih skupin spreminja bralne navade udeležencev in moderatorjev bralnih skupin. Glede na rezultate raziskave lahko potrdimo, da bralne skupine v MKL vplivajo na bralne navade udeležencev. Veliko število udeležencev je po začetku obiskovanja skupine postalo rednih bralcev, ki preberejo več kot 20 knjig letno. Zanimive ugotovitve lahko opazimo tudi pri primerjavi udeležencev in moderatorjev. Bralne skupine pozitivno vplivajo na število prebranih knjig med udeleženci in moderatorji. Med udeleženci se je število rednih bralcev povečalo za 13 %, med moderatorji je ostalo enako. Poleg tega se je število tistih, ki preberejo več kot 20 knjig letno, povečalo tako med udeleženci (za 6 %) kot tudi med moderatorji (za 11 %). Vendar pa so udeleženci bolj nagnjeni k spremembam v bralnih navadah kot moderatorji, saj je 59 % udeležencev temu pritrdilo, medtem ko je ta odstotek pri moderatorjih nekoliko nižji (44 %). Raznoliko in pestro gradivo, predpisano na bralnih skupinah, lahko spodbudi udeležence k branju knjig, ki jih sami sicer ne bi izbrali, s tem pa jih lahko naredijo bolj literarno razgledane. Večja kot je raznolikost gradiva na bralni skupini, večja je verjetnost, da se to zgodi. Branje bolj raznolike literature je bila najpogostejša sprememba v bralnih navadah, ki so jo navedli udeleženci, medtem ko so moderatorji kot največjo spremembo najpogostejše izbrali več časa, ki ga namenijo branju. Žanri, ki so jih udeleženci in moderatorji začeli brati po udeležbi v bralnih skupinah, vključujejo družbene romane, biografske romane, biografije in strokovno literaturo na različnih področjih. Kljub nekaj razlikam v odgovorih o dodatnih žanrih, ki so jih začeli brati, so tako udeleženci kot moderatorji omenili strip in kratke zgodbe. Rezultati jasno kažejo, da bralne skupine vplivajo tako na udeležence kot tudi na moderatorje, čeprav se ta vpliv zdi nekoliko močnejši pri udeležencih. To se sklada z lastnimi mnenji udeležencev bralnih skupin, saj jih je več kot polovica izrazila, da so opazili spremembe v svojih bralnih navadah po začetku sodelovanja v bralni skupini, medtem ko je bila istega mnenja zase manj kot polovica moderatorjev.

Druga hipoteza, ki smo si jo zastavili, je bila, da voditelji bralnih skupin z izborom gradiva na podlagi lastnih bralnih navad vplivajo na bralne navade udeležencev. Moderatorji so na drugo mesto, kot podlago za izbor gradiva, postavili lastne bralne navade in zanimanja, kar pomeni, da imajo moderatorji vpliv na bralne navade udeležencev preko svojih lastnih, spreminjajočih se bralnih navad. Spreminjanje in razvijanje bralnih navad ni glavni cilj ne moderatorjev ne udeležencev bralnih skupin, vendar je raziskava pokazala, da do sprememb vseeno pride.

S tretjo hipotezo smo domnevali, da si ljudje izbirajo bralne skupine zaradi želje po razvijanju in spreminjanju bralnih navad. Ugotovili smo, da se udeleženci pri odločanju o pridružitvi bralni skupini bolj osredotočajo na razvijanje svojih družbenih spretnosti, kot je razvijanje komunikacije preko deljenja mnenj o prebranem, kot na spreminjanje svojih bralnih navad. Udeleženci bralnih skupin v MKL izpostavljajo pomen dialoga, ki se vzpostavlja med srečanji, ter pohvalijo kakovostno gradivo, ki ga predpisujejo moderatorji in ga večinoma ocenjujejo kot odlično. Raznoliko branje igra ključno vlogo pri motivaciji udeležencev za branje. Rezultati raziskave kažejo, da so bralne skupine v MKL učinkovito orodje za socialni in družbeni razvoj ljudi. Udeleženci v anketi so med drugim izrazili, da so postali bolj odprti za komunikacijo, izražanje lastnih mnenj in predvsem poslušanje mnenj drugih, ki se pogosto razlikujejo. Bralne skupine v MKL torej preko knjig in branja združujejo ljudi in ustvarjajo skupnost. Tudi moderatorji, bodisi zaposleni v MKL bodisi zunanji izvajalci, se zavzemajo za ustanovitev bralnih skupin in aktivno sodelovanje v branju predvsem zato, ker si želijo izmenjave mnenj in komunikacije, kar poudarja pomen družbenega in komunikacijskega vidika skupin. Izboljšanje bralnih navad moderatorjev po začetku vodenja skupine potrjuje pomembnost takšnih pobud pri spodbujanju bralne kulture.

Zadnja hipoteza pravi, da bralne skupine sledijo smernicam, ki opisujejo kakovostno gradivo. Cilji moderatorjev se ne ujemajo popolnoma s cilji CPBO, vendar so kljub temu doseženi v bralnih skupinah MKL. Čeprav sta glavna cilja CPBO dvig bralne kulture in branje bolj kakovostnega gradiva med odraslimi, pa so moderatorji kot razlog za ustanovitev bralne skupine pogosteje navedli željo po razvijanju lastnih bralnih navad kot pa razvijanje bralnih navad svojih udeležencev. Manj kot polovica moderatorjev pri izbiri gradiva za bralne skupine daje poudarek na kakovost literature, po drugi strani pa več kot polovica udeležencev meni, da po začetku obiskovanja bralne skupine berejo bolj kakovostno literaturo. Obe skupini

ocenjujeta kakovost literature glede na sporočilne lastnosti, izvirnost ter jezikovne in slogovne lastnosti.

6 ZAKLJUČEK

Potrdimo lahko, da bralne skupine na več različnih načinov spreminjajo bralne navade tako udeležencev kot tudi moderatorjev, na podlagi njihovih lastnih mnenj ter rezultatov anketnega vprašalnika. Zaradi pomembnih vplivov na bralno kulturo, socialno interakcijo in izposajo gradiva je ključno, da Mestna knjižnica Ljubljana nadaljuje s svojim delovanjem in organizira bralne skupine različnih oblik.

Glede na rezultate bralne skupine v MKL v dobri meri dosegaajo smernice, ki jih je pripravil CPBO. Med njimi sta to predvsem dvig bralne kulture in spodbujanje branja kakovostne literature. Moderatorji so se za vodenje bralne skupine v veliki meri odločili zaradi želje po ozaveščanju ljudi o kakovostni literaturi, strinjajo se, da je povečanje branja kakovostne literature med udeleženci eden njihovih glavnih ciljev. Tudi pri izbiri gradiva so pozorni na kakovost, kot to narekuje CPBO, pri tem pa se pogosto naslanjajo na lastno presojo, ki temelji na izkušnjah.

Kljub temu pa demografski podatki razkrivajo izjemno nizko udeležbo mladih, mlajših od 40 let, v bralnih skupinah. Med udeleženci je bil le en študent, vsi ostali so bili zaposleni, brezposelni in gospodinje, vsi starejši od 40 let ali upokojenci. Kljub raznolikosti bralnih skupin v MKL še ni mladinske bralne skupine. Glede na to, da je raziskava pokazala pozitivne učinke na bralne navade udeležencev bralnih skupin, bi bilo morda smiselno razmisliti o ustanovitvi bralne skupine, namenjene izključno mladostnikom, s čimer bi lahko pozitivno vplivali na bralne navade te ciljne skupine. Zanimivo bi bilo preučiti, ali bralne skupine tudi dolgoročno vplivajo na bralne navade udeležencev, torej, ali bi ti brali več in bolje tudi po prenehanju udeleževanja v določenih bralnih skupinah. Raziskava bi lahko služila morebiti tudi kot izhodišče za nadaljnje študije, ki bi se osredotočile na bolj dolgoročni vpliv bralnih skupin na bralne navade.

Kontinuirano organiziranje in izvajanje bralnih skupin ima ključno vlogo pri spodbujanju bralne kulture. Skozi redna srečanja in poglobljene razprave o prebranih knjigah bralci pridobivajo motivacijo za raziskovanje novih literarnih žanrov in zvrsti. Tako se njihovo branje

razširi in poveča, kar prispeva k bogatenju njihove bralne izkušnje. Poleg tega bralne skupine prinašajo pomemben družbeni vidik, saj spodbujajo komunikacijo in izmenjavo mnenj med udeleženci. S tem se krepijo socialne vezi in omogočajo obogateno doživljanje literature skozi različne perspektive. Uporabniki, ki obiskujejo knjižnico izključno zaradi obiskovanja bralne skupine, so redki. Čeprav raziskava kaže, da bralne skupine nimajo velikega vpliva na vpis novih članov, pa imajo vseeno pomembno vlogo pri spodbujanju izposoje knjižničnega gradiva med že obstoječimi člani. Bralne skupine ne le spodbujajo bralno kulturo, temveč bi lahko pomembno prispevale k prepoznavnosti knjižnice v skupnosti z ustrezno promocijo preko spletnih platform, lokalnih dogodkov in sodelovanjem z drugimi organizacijami.

7 NAVEDENI VIRI IN LITERATURA

- Blatnik, A. (2019). Knjiga, bralci in slovenska politika. V S. Rugelj (ur.). *Knjiga in bralci VI: Bralna kultura in nakupovanje knjig v Sloveniji v letu 2019* (str. 33–51). UMco.
- The inner lives of book clubs: A report on who joins them and why, what makes them succeed, and how they resolve problems* (2019). BookBrowse.
- Cambridge advanced learner's dictionary* (2. izd.). (2005). Cambridge University Press.
<https://dictionary.cambridge.org/>
- Case, E., Kaczmarek, A. in Zatylny, S. (2024). Reading, discussing, and sharing: Creation of a vibrant transnational online learning community through the International Book Club. *Theory and Practice of Second Language Acquisition*, 30(1), 1–25.
https://www.researchgate.net/publication/380014440_Reading_Discussing_and_Sharing_Creation_of_a_Vibrant_Transnational_Online_Learning_Community_through_the_International_Book_Club/fulltext/6627b8ba43f8df018d21efbd/Reading-Discussing-and-Sharing-Creation-of-a-Vibrant-Transnational-Online-Learning-Community-through-the-International-Book-Club.pdf
- Dee, L., Hart, S. in Jennings, C. (28. 7. 2017). *Reading groups, libraries and communities: an exploratory study*. DCMS Libraries. <https://dcmslibraries.blog.gov.uk/wp-content/uploads/sites/159/2017/08/Reading-Groups-Libraries-and-Communities-May-13-2017-1.pdf>
- Duić, M. in Andić, M. (2019). Čitateljski klubovi u narodnim knjižnicama velikih hrvatskih gradova. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, 62(2), 98–11. <https://hrcak.srce.hr/file/340248>
- Duncan, S. (2014). *Reading for pleasure and reading circles for adult emergent readers: insights in adult learning*. National Institute of Adult Continuing Education.

- https://resources.s3.amazonaws.com/uploads/entries/document/1374/Reading_Circles_Book.pdf
- Haramija, D. in Vilar, P. (2017). Bralna kultura kot pomemben dejavnik razvoja bralne pismenosti. *Otrok in knjiga*, 44(98), 5–16.
<https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-7Z7FKJ62/856d89d5-8a3d-408c-b6c0-5a127c35fb12/PDF>
- Inštitut Antona Trstenjaka. (12. 11. 2015). *Osvežitveni tečaj za prostovoljce*. <https://www.inst-antonatrstenjaka.si/gerontologija/dogodki/1551.html>
- James, C.B. (2016). *The state of the book club*. Penguin Random House.
<https://authornews.penguinrandomhouse.com/the-state-of-the-book-club/>
- Kanič, I., Leder, Z., Ujčič, M., Vilar, P. in Vodeb, G. (2009). *Bibliotekarski terminološki slovar*. Zveza bibliotekarskih društev Slovenije.
- Lackner, J., Luxmore, R. in Kneedler-Shorten, X. (2023). Book clubs as means of reducing library anxiety. *Journal of New Librarianship*. 8(1), 20–40.
<https://doi.org/10.33011/newlibs/13/2>
- Medved, K. (9. 3. 2021). *Bralni klubi so most do Države bralcev in boljše družbe: kako ustanovimo bralni klub*. <https://www.samozalozba.si/bralni-klubi-so-most-do-drzave-bralcev-in-boljse-druzbe-kako-ustanovimo-bralni-klub/>
- Mestna knjižnica Ljubljana (2020a). *Izhodišča za vzpostavitev Centra za promocijo branja odraslih v Mestni knjižnici Ljubljana* [interni dokument].
- Mestna knjižnica Ljubljana (2020b). *Strokovna izhodišča za vrednotenje književnosti za odrasle v splošnih knjižnicah* [interni dokument].
- Mestna knjižnica Ljubljana (2022). *Priporočila za delo bralnih skupin v MKL* [interni dokument].
- Mlakar, V. (2005). Bralne navade. V D. Prešeren in N. Gorenc (ur.), *Nesnovna kulturna dediščina* (str. 68–69). Narodna in univerzitetna knjižnica. https://www.zvkds.si/wp-content/uploads/2024/04/15_2005_nesnovna_kulturna_dediscina_slo.pdf
- Pečjak, S. (2021). Bralna kultura s psihološke in z vzgojnoizobraževalne perspektive. *Revija za elementarno izobraževanje*, 14(4), 461–483.
<https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-B96MIV07/ae2a38f2-8dbe-4506-9e07-d1e1ea7dfc08/PDF>
- Petrich, N. (2015). Book clubs: Conversations inspiring community. *Inquiry in education*, 7(1), 1–13. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1171691.pdf>

- Plahuta Simčič, V. (2. 12. 2015). Teorija ni potrebna, pogovor o knjigi je spontana zadeva. *Delo*. <https://old.delo.si/kultura/knjiga/teorija-ni-potrebna-pogovor-o-knjigi-je-spontana-zadeva.html>
- Plummer, J., Nguyen, K., Everly, J., Kiesow, A., Leith, K. in Neils-Strunjas, J. (2023). How an intergenerational book club can prevent cognitive decline in older adults: A pilot study. *Gerontology & Geriatric Medicine*, 9(2), 1–9. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC9869223/pdf/10.1177_23337214221150061.pdf
- Pogorelec, A. (2006). Opredelitev kriterijev kakovosti in zahtevnosti leposlovja. *Knjižnica*, 50(1-2), 145–161. <https://journals.uni-lj.si/knjiznica/article/view/14168/12478>
- Ramirez, A. (2016). Book clubs build communities. *Nebraska Libraries*, 4(2), 22–23. <https://digitalcommons.unl.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=&httpsredir=1&article=1016&context=neplib#page=23>
- Reitz, J. (2004). *Dictionary for library and information science*. Libraries Unlimited.
- Renhberg Sedo, D. (2008). Richard Judy's book club and 'Canada reads': Readers, books and cultural programming in a digital era. *Information Communication & Society Communication & Society*, (2), 188–206. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13691180801934487>
- Rupar, P. (2019). Primerjava vprašanj iz raziskav KIB V in KIB VI. V S. Rugelj (ur.). *Knjiga in bralci VI: Bralna kultura in nakupovanje knjig v Sloveniji v letu 2019* (str. 9–29). UMco.
- Schucan Bird, K. in Pitman, L. (2019). How diverse is your reading list? Exploring issues of representation and decolonisation in the UK. *Higher Education*, 79(2), 903–920. https://discovery.ucl.ac.uk/id/eprint/10081484/9/Schucan%20Bird_SchucanBird-Pitman2019_Article_HowDiverseIsYourReadingListExp.pdf
- Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic za obdobje 2022–2027: izhodišča za oblikovanje dokumenta*. (2021). Združenje splošnih knjižnic. https://www.knjiznice.si/wp-content/uploads/2022/07/Izhodisca_Srategija-2022-2027_01.pdf
- Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice: (za obdobje 2018-2028)*. (2019). Zveza bibliotekarskih društev Slovenije.
- Trobec, V. (2020). Bralne skupine v Mestni knjižnici Ljubljana. *Šmarnogorski razgledi*, (11), 32. <https://smarna-gora.si/wp-content/uploads/2021/02/Smarnogorski-razgledi-11-2020.pdf>

Vurnik Škrabec, V. (2022). Bralne skupine: priporočila za delovanje in usposabljanje za moderatorje. V V. Trobec in M. Lesar (ur.), *April v MKL 2022: Mestna knjižnica Ljubljana inovativno za vas* (str. 3). Mestna knjižnica Ljubljana.

https://www.mklj.si/wp-content/uploads/2022/03/zbornik_April-v-MKL_2022.pdf

Združenje splošnih knjižnic. (b. d.). *Bralni klubi, značke in tekmovanja*.

<https://www.knjiznice.si/uporabniki/storitve/bralna-kultura-in-bralna-pismenost/bralni-klubi-znacke-in-tekmovanja/>

PRILOGA 1: Anketa za udeležence bralnih skupin

1. Katere bralne skupine obiskujete v Mestni Knjižnici Ljubljana?

- a) Knjižna doživetja – Knjižnica Bežigrad
- b) Knjižna Čajanka – Knjižnica Jurij Vega
- c) Res (no) bereš? – Knjižnica Otona Župančiča
- d) Razpletanje zgodb – Knjižnica Šentvid
- e) Prisedite k naši mizici – Knjižnica Šiška
- f) Francoski literarni krožek – Knjižnica Šiška
- g) Knjižni klub – Knjižnica Šiška
- h) Literarna srečanja v Španščini – Knjižnica Šiška

2. V katero starostno skupino sodite?

- a) 15 - 19
- b) 20 - 24
- c) 25 - 29
- d) 30 - 34
- e) 35 - 39
- f) 40 - 44
- g) 45 - 49
- h) 50 – 54
- i) 55 – 59
- j) 60 – 64
- k) 65 – 69
- l) 70 – 74
- m) 75 – 79
- n) 80 – 84
- o) 85+

3. Kakšen je vas status?
 - a) Dijak/inja
 - b) Študent/ka
 - c) Zaposlen/a
 - d) Brezposelen/na
 - e) Upokojen/a

4. Koliko knjig ste povprečno prebrali na leto pred začetkom obiskovanja ene ali več bralnih skupin v MKL?
 - a) Pred obiskovanjem ene ali več bralnih skupin nisem bral/a
 - b) 1-3
 - c) 4 - 5
 - d) 6 - 10
 - e) 11 - 20
 - f) 20 +

5. Koliko knjig povprečno preberete na leto odkar obiskujete eno ali več bralnih skupin v MKL?
 - a) 1-3
 - b) 4 - 5
 - c) 6 - 10
 - d) 11 - 20
 - e) 20 +

6. Zakaj ste se odločili za obiskovanje bralnih/e skupin/e? (izberite največ 3 odgovore)
 - a) Zaradi želje po večjem številu prebranih knjig
 - b) Zaradi želje po branju bolj kakovostnih knjig
 - c) Zaradi želje po izmenjavanju mnenj o prebranih knjigah
 - d) Zaradi želje po globljem razumevanju prebranih knjig
 - e) Zaradi želje po navezovanju stikov

7. Ali se gradivo predpisano na bralni skupini ujema z vašimi predhodnimi bralnimi navadami?

- a) Pri bralni skupini beremo podobno gradivo, kot bi ga bral/a tudi sam/a
 - b) Pri bralni skupini beremo drugačno gradivo, kot bi ga bral/a tudi sam/a
8. Ali bi zase presodili, da so se vaše bralne navade spremenile odkar obiskujete eno ali več bralnih skupin MKL?
- a) Da
 - b) Ne
9. Če je odgovor da, kako? (izberite največ 3 odgovore)
- a) Branju namenim več časa
 - b) Branju namenim manj časa
 - c) Berem bolj kakovostno literaturo
 - d) Berem manj kakovostno literaturo
 - e) Berem bolj raznoliko
 - f) Berem manj raznoliko
 - g) Drugo: _____
10. Če ste kot enega od odgovorov izbrali C, kaj za vas predstavlja kakovostno literaturo? (izberite največ 3 odgovore)
- a) Težavna literatura
 - b) Jezikovne in slogovne lastnosti literature
 - c) Sporočilne lastnosti vsebine literature
 - d) Izvirnost literature
 - e) Literatura, ki je prejela knjižne nagrade
 - f) Literatura, ki jo najdem na priporočilnih seznamih (dobreknjige.si, Bukla, Goodreads...)
 - g) Drugo: _____
11. Ali ste član/ica MKL?
- a) Da, član/ica sem bil/a pred začetkom obiskovanja bralne skupine in sedaj
 - b) Da, včlanil/a sem se po začetku obiskovanja bralne skupine
 - c) Ne, nisem bil/a član/ica pred začetkom obiskovanja bralne skupine in nisem sedaj
12. Če je dogovor na zgornje vprašanje DA, kako pogosto ste v namen izposoje in branja gradiva obiskovali eno od enot MKL pred začetkom obiskovanja bralne skupine?
- a) Večkrat na teden
 - b) Enkrat na teden
 - c) Dvakrat na mesec

- d) Enkrat na mesec
- e) Vsake tri mesece
- f) Redkeje
- g) Nikoli

13. Kako pogosto v namen izposoje in branja gradiva obiskujete eno od enot MKL sedaj, po začetku udeleževanja na bralnih skupinah?

- a) Enkrat na teden
- b) Dvakrat na mesec
- c) Enkrat na mesec
- d) Vsake tri mesece
- e) Redkeje
- f) Nikoli

14. Ali ste, odkar obiskujete bralno skupino/bralne skupine MKL, bolj motivirani za branje kot prej?

- a) Da
- b) Ne

15. Če je odgovor DA, zakaj vas bralna skupina motivira k branju? (izberite največ 3 odgovore)

- a) Zaradi kakovostnega predpisanega gradiva
 - b) Zaradi dialoga, vzpostavljenega na srečanjih in debate, ki se ob tem razvije
 - c) Zaradi odlične/ga moderatorja/ke
 - d) Zaradi rutine, ki jo redno mesečno predpisano gradivo vzpostavi v mojem vsakdanu
 - e) Drugo:
-

16. Ali po navadi prepoznate predpisano gradivo?

- a) Gradivo mi je pogosto že znano, saj sem ga že bral/a
- b) Gradivo mi je pogosto že znano, vendar ga še nisem bral/a
- c) Gradivo mi je občasno že znano, saj sem ga že bral/a
- d) Gradivo mi je občasno že znano, vendar ga še nisem bral/a
- e) Gradivo je zame po navadi popolna novost

17. Kako pogosto knjigo, predpisano za bralno/e skupino/e pred srečanjem preberete v celoti?

- a) Vedno
- b) Pogosto (več kot polovico predpisanega gradiva)
- c) Občasno (od četrte do polovice predpisanega gradiva)
- d) Redko (manj kot četrto predpisanega gradiva)

PRILOGA 2: Anketa za moderatorje bralnih skupin

Anketa za moderatorje bralnih skupin

1. Ali ste zaposleni v Mestni knjižnici Ljubljana?
 - a) Da
 - b) Ne

2. Zakaj ste se odločili za vodenje bralne skupine?
 - a) Zaradi želje po razvijanju lastnih bralnih navad
 - b) Zaradi želje po razvijanju bralnih navad potencialnih udeležencev
 - c) Zaradi želje po širjenju bralne kulture med ljudmi
 - d) Zaradi želje po ozaveščanju ljudi o kakovostni literaturi
 - e) Zaradi želje po izmenjavanju mnenj o prebranem
 - f) Zaradi želje po promoviranju knjižničnega gradiva
 - g) Drugo:

3. Koliko knjig ste povprečno prebrali na leto pred začetkom vodenja ene ali več bralnih skupin v MKL?
 - g) Pred vodenjem bralne skupine nisem bral/a
 - h) 1-5
 - i) 6-10
 - j) 11-20
 - k) 20+

4. Koliko knjig povprečno preberete na leto odkar vodite eno ali več bralnih skupin v MKL?
 - a) 1-5
 - b) 6-10
 - c) 11-20
 - d) 20+

5. Ali bi zase presodili, da so se vaše bralne navade spremenile odkar vodite eno ali več bralnih skupin MKL?
 - c) Da
 - d) Ne

6. Če je odgovor na zgornje vprašanje DA, kako?

- h) Branju namenim več časa
- i) Branju namenim manj časa
- j) Berem bolj kakovostno literaturo
- k) Berem manj kakovostno literaturo
- l) Berem bolj raznoliko
- m) Berem manj raznoliko
- n) Drugo: _____

7. Katere cilje si prizadevate doseči pri obiskovalcih svoje bralne skupine? Za vsako trditev označite v kolikšni meri se strinjate z njo.

	Se ne strinjam	Se delno strinjam	Se niti strinjam niti ne strinjam	Se strinjam	Se popolnoma strinjam
Povečati branje kakovostne literature					
Povečati količino branja					
Spodbuditi obiskovalce k izražanju mnenj					
Spodbuditi obiskovalce k poslušanju mnenj drugih					
Spodbuditi navezovanje stikov med obiskovalci					
Povečati obisk knjižnice					

8. Ali je vaša bralna skupina odprtega ali zaprtega tipa?

- a) Odprti tip (knjige so razpisane, na podlagi razpisane knjige se srečanja lahko udeleži kdorkoli)
- b) Zaprta tip (skupina je določena in ni odprta za nove udeležence)

9. Ali za bralno skupino večkrat izbirate gradivo, ki ste ga že prebrali, ali gradivo, ki ga še niste prebrali?

- a) Gradivo, ki sem ga že prebral/a
- b) Gradivo, ki ga še nisem prebral/a

10. Če je vaš odgovor na zgornje vprašanje A, na kakšen način izbirate gradivo za vašo bralno skupino? (izberite največ 3 odgovore)

- a) Izbiram gradivo na podlagi lastnih bralnih navad in zanimanj (gradivo, ki bi ga bral/a tudi izven vloge voditelja/ice bralne skupine)

- b) Izbiram gradivo, ki se razlikuje od gradiva, ki ga berem izven vloge voditelja/ice bralne skupine
 - c) Na podlagi razpoložljivosti gradiva v enotah MKL
 - d) Na podlagi tematik, ki so relevantne v obdobju izvedbe srečanja
 - e) Na podlagi priporočilnih seznamov
 - f) Na podlagi kakovosti gradiva
 - g) Na podlagi gradiva, ki ga berejo v drugih bralnih klubih
 - h) Drugo:
-

11. Če ste kot enega izmed odgovorov na zgornje vprašanje izbrali F, na podlagi česa ocenjujete kakovost gradiva?

- h) Na podlagi subjektivne presoje, ki temelji na izkušnjah
- i) Na podlagi težavnosti literature (težja literature predstavlja višjo kakovost)
- j) Na podlagi Jezikovnih in slogovnih lastnosti literature
- k) Na podlagi sporočilnih lastnosti vsebine literature
- l) Na podlagi izvirnosti literature
- m) Na podlagi knjižnih nagrad, ki jih je knjiga prejela
- n) Na podlagi priporočilnih seznamov (dobreknjige.si, Bukla, Goodreads...)

PRILOGA 3: Vprašalnik za vodjo Centra za promocijo branja odraslih, Tatjano Pristolič

1. Zakaj se je Mestna knjižnica Ljubljana (v nadaljevanju MKL) odločila, da bo branje odraslih promovirala tudi skozi bralne skupine? Zakaj je Center za promocijo branja odraslih (v nadaljevanju CPBO) bralne skupine vključil v načrt promocije branja odraslih?
2. Kako v Mestni knjižnici Ljubljana nastajajo bralne skupine?
 - a) Ali za ustanovitev obstajajo določeni pogoji, ki jih mora knjižnica izpolnjevati?
 - b) Ali je vsak lahko moderator bralne skupine, ali obstajajo kakšni pogoji/kompetence, ki jih mora knjižničar ali zunanji izvajalec izpolnjevati? Če je odgovor DA, kakšni so te pogoji/kompetence za knjižničarje in kakšni za zunanje izvajalce? Ali so morda isti?
3. V dokumentu *Izhodišča za vzpostavitev Centra za promocijo branja odraslih v Mestni knjižnici Ljubljana* je zapisano, da CPBO utrjuje, povezuje in promovira bralne skupine. Na kakšne načine to počne?
4. Na kakšen način menite, da lahko bralne skupine vplivajo na branje odraslih?
5. Kakšni so cilji, ki ste si jih v CPBO zadali pri promociji branja odraslih skozi bralne skupine? In kakšne rezultate želite, da bi bili skozi bralne skupine doseženi?
6. Ali ste v CPBO do sedaj opazil kakršenkoli vpliv bralnih skupin na odrasle bralce (povečan obseg obiska knjižnice, povečan obseg prebranega gradiva, branje bolj kakovostne literature...), morda preko kakšne raziskave o bralnih skupinah v Mestni knjižnici Ljubljana ali kako drugače?
7. V dokumentu *Izhodišča za vzpostavitev Centra za promocijo branja odraslih v Mestni knjižnici Ljubljana* je zapisano: »Delovna skupina za vrednotenje leposlovja za odrasle je pripravila dokument »Strokovna izhodišča za vrednotenje književnosti za odrasle v splošnih knjižnicah«, ki predstavlja osnovo za vrednotenje v CPBO.«. Ali je eden od ciljev CPBO tudi promocija kakovostnega gradiva za odrasle in ali naj bi tudi bralne skupine promovirale kakovostno gradivo?
8. Ali imajo moderatorji popolnoma prosto roko pri izbiri gradiva za svojo bralno skupino, ali obstajajo določene smernice, ki naj bi jim sledili?

PRILOGA 4: Seznam bralnih skupin v Mestni knjižnici Ljubljana

Brati inu obstat (spletna bralna skupina)

KNJIŽNICA BEŽIGRAD

- Knjižna doživetja
- Razgovoruša
- Besedni popotniki

KNJIŽNICA GRBA

- Bralna čajanka

KNJIŽNICA JURIJ VEGA

- Knjižna čajanka

KNJIŽNICA OTONA ŽUPANČIČA

- Srečanja s knjigo za starejše
- Res(no) bereš?
- Knjige v meni puščajo sledi
- Angleški bralno-debatni krožek

KNJIŽNICA POLJE

- Berimo skupaj
- Nemški bralni krog za odrasle

KNJIŽNICA PREŽIHOV VORANC

- Knjiga spregovori
- Knjige in filmi

KNJIŽNICA ŠENTVID

- Razpletanja zgodb

KNJIŽNICA ŠIŠKA

- Prisedite k naši mizici

- Francoski literarni krožek
- Knjižni klub
- Literarna srečanja v španščini
- S knjigo v svobodo

KNJIŽNICA ZALOG

- Pogovor ob knjigi